

ZELEZAR

Leto IX.

Jesenice, 20. oktobra 1967

Poštlna plačana v gotovini

Številka 42

Prva seja konference ZK Železarne

V četrtek, 12. 10 t. l. je bila prva seja konference ZK Železarne, ki je bila izvoljena po sklepu tovarniškega komiteja v mesecu septembru. Konferenca je sprejela sklepe o bodoči organiziranosti ZK v Železarni in poslovnik konference.

Po sprejetem sklepu je v Železarni najvišji vodstveni in delavni organ ZK KONFERENCA, ki šteje 65 članov. Njen izvršilni organ je sekretariat, ki ima 7 članov

in skrbi za realizacijo sprejetih sklepov in stališč na konferenci ter pripravlja seje konference. Sekretariat vodi sekretar ZK Železarne. Konferenca ZK Železarne je prevzela dosedanje vlogo tovarniškega komiteja ZK in sekretariat vlogo sekretarja. Na prvi seji konference so bile izvoljene tudi stalne komisije in sicer: komisija za organizacijo in razvoj ZK; komisija za kadrovska vprašanja in družbeno politično aktivnost komunistov; komisija za probleme dela in organizacijo samoupravljanja; komisija za vpraša-

nja proizvodnje in poslovne politike; komisija za vprašanja delitve dohodka in osebnega dohodka. Prvi dve komisiji je konferenca izvolila izmed svojih članov, ostale tri pa je potrdila v sestavi kot so delovale že sedaj, ker je bilo njihovo delo ocenjeno kot zelo uspešno. Poleg konference in njenih organov je v Železarni še 28 oddelkov, ki jih vodijo sekretarji oddelkov ali po potrebi sekretariati.

Te organizacijske oblike so nastale kot rezultat prizadevanj po letni konferenci, da bi se delovanje ZK vsebinsko in organizacijsko obogatilo, da bi ZK dobila tisto vlogo in mesto v Železarni, ki jo zahtevajo (nada j. na 2. str.)

20. seja DS Železarne

Na 20. seji delavskega sveta Železarne, ki je bila 13. oktobra t. l., so poleg rednih točk dnevnega reda obravnavali poročilo o stanju izgradnje stanovanjskega naselja na Lipcah.

Poročilo o stanju izgradnje Lipc je podal direktor uprave osnovnih sredstev in povedal, da so se že maja meseca dogovorili na sestanku predstavnikov skupščine občine, samoupravnih organov Železarne, uprave podjetja ter predstavnikov družbeno političnih organizacij občine in Železarne o problematiki in financiranju izgradnje družbenega standarda na Jesenicah ter sklenili:

— da se gradnja stanovanj-

skega naselja odloži za nedoločen čas,

— da se vsled tega prekine pogodba z gradbenim centrom Slovenije,

— da se urbanistični načrt izdela samo do faze idejnega projekta,

— da se prične gradnja treh ali štirih stolpičev odvisno od lokacije in finančnih sredstev

— da mora stanovanjsko podjetje Jesenice oskrbeti lokacijo za stolpiče in

— da mora stanovanjsko podjetje Jesenice in Železarna analizirati potrebo po stanovanjih na osnovi popravljenih projektivnih naloge.

Poročilo nadalje navaja koliko je bilo za to vložnih sredstev, koliko teh sredstev je porabljeno, koliko pa jih bomo morali še porabiti, da se izvršijo naloge, ki so jih na tem sestanku postavili. Na seji delavskega sveta Železarne, so to poročilo vzeli na znanje in ga potrdili.

Med tekočimi vprašanji, oz. na predlog komisij delavskega sveta so na tej seji sprejeli med drugimi tudi naslednje sklepe:

1. Upravnemu odboru so naročili, da za prihodnji mesec uredi realen odnos višine proračuna in skrčenega delovnega časa v tistih delovnih enotah, ki formirajo osebne dohdkke tudi na podlagi proračuna.

2. Potrdili so pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju med obrtno komunalnim podjetjem Jesenice in Železarno o predelavi naših proizvodov v kovinske izdelke s tem, da so zahtevali dopolnitev člena 8 te pogodbe v tem, da ima Železarna v primeru, če bi se odstopilo od pogodbe, pravico do povračila vložnih sredstev.

(nadalj. na 3. str.)

Od besed k dejanjem

Pomanjkanje naročil, kot posledica objektivnih in subjektivnih težav, je narekovalo en sam možen izhod iz tega stanja — skrčenje delovnega časa za osem ur tedensko. Tak ukrep ima za posledico znižanje osebnih dohodkov, kar negativno vpliva tudi na splošno počutje v delovnem kolektivu. Vendar pa bi bil lahko ukrep mnogo manj občuten ali pa sploh ne, če bi se v delovnih enotah bolj prizadeto in uporno spoprijeli z nalogo povečanja produktivnosti dela oziroma z vprašanji boljšega izkoristka delovnega časa in naprav ter z zmanjšanjem proizvodnih stroškov. V tem primeru bi morali produktivnost povečati za 14 %, da bi se zmanjšanje delovnega časa ne poznalo pri osebnih dohodkih. Naši bodoči razgovori s predstavniki delovnih enot bodo usmerjeni v to problematiko. Za prvi razgovor smo prosili inž. FRANCA VIČARJA, obratovodja hladne valjarne — žičarne, VINKA CERARJA, predsednika DS DE in CIRILA RESMANA, predsednika Sindikalnega odbora DE HVZ.

VPRAŠANJE: Nekateri izračuni na podlagi potrošnje energije na nekaterih agregatih in po drugih kazalcih so pokazali, da v posameznih primerih osemurni delovni čas ni izkoriščen niti do šest ur. Mnogi pa je primerov, da je izkoriščen izpod sedem ur. Ob dejstvu, da je Železarna zaradi znanih vzrokov morala preiti na 42-urni delovni teden, to pred-

stavlja velik problem, ker poleg tega še sami zaradi delovne nediscipline samovoljno krajšamo delovni teden. Ali je obratovodstvo in samoupravni organi ob podpori sindikata razpravljalo o tem problemu, kakšne so bile ugotovitve in sprejete mere ter ukrepi?

(nadalj. na 5. str.)

Protestiramo proti zločinski vojni v Vietnamu

To, kar se dogaja v Vietnamu, ne moremo imenovati navadna vojna, kjer se borita dve nasprotni si vojskojoči državi. To je veliko več. Zločinska vojna, ki je naperjena proti miroljubnemu vietnamskemu ljudstvu. Ob spremljanju dogodkov v Vietnamu se spominjamo tudi strašnih prizorov iz druge svetovne vojne ter zločinskih akcij nacističnih okupatorjev, ki so morili po vsem svetu. Sedaj gre le za druge ljudi, oblečene v rumene uniforme, ki uporabljajo še hušja sredstva za uničevanje starih ljudi, otrok in za borbo nesposobnih ljudi.

Zločini v Vietnamu dosegajo take razsežnosti, da se miroljubni ljudje po vsem svetu z odločnimi protesti upirajo ter zahtevajo konec zločinski vojni. Tudi v samih Združenih državah Amerike te dni mladi ljudje protestirajo proti zločinom v Vietnamu in vračajo vojaške knjžice.

V soboto, 21. oktobra bodo po vsem svetu nove protestne demonstracije proti vojni v Vietnamu. Tudi mi se pridružujemo množicam ter naprednim organizacijam v svetu in zahtevamo, da Američani prenehajo z nasiljem, zlasti pa bombardiranjem severnega Vietnama.

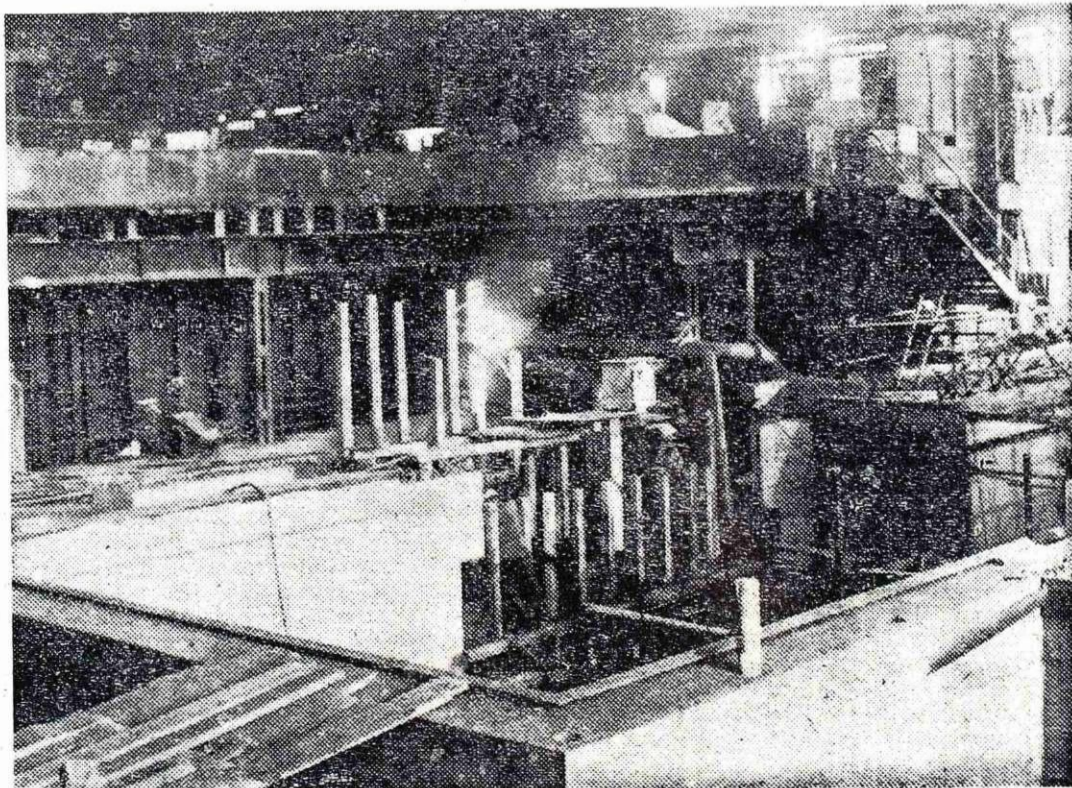
JUTRI, TO JE V SOBOTO OB 11. URI SE BODO ZBRALI UČENCI OSNOVNIH IN DRUGIH ŠOL PRED OSNOVNO SOLO IN NATO V SPREVODU Z ZASTAVAMI IN TRANSPARENTI ODKORAKALI DO ŽELEZNIŠKE POSTAJE, NAKAR SE BODO VRNILI NA ČUFARJEV TRG PRED GIMNAZIJO, KJER BO

protestno zborovanje

NA ZBOROVANJU BO NAJPREJ SPREGOVORIL PREDSEDNIK OBCINSKEGA ODBORA ZSB NOV FRANC KONOBELJ-SLOVENKO, NATO PA SE ČLAN KLUBA OZN NA OSNOVNI ŠOLI TONE ČUFAR JANI URŠIČ TER PREDSEDNIK TK ZMS JANEZ KAVČIČ. SLEDIL BO KULTURNI PROGRAM, KJER BO SODELOVAL SREDNJEŠOLSKI PEVSKI ZBOR TER RECITATORJI.

VSE OBCANE JESENIC IN ČLANE DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE VABIMO, DA SE UDELEŽIJO PROTESTNEGA POHODA IN ZBOROVANJA NA ČUFARJEVEM TRGU. S TEM BOMO DOKAZALI, DA SMO PROTI VSAKI VOJNI, KI ZAHTEVA ŽIVLJENJA STO IN STO TISOCEV NEDOLŽNIH LJUDI.

-or

Temelji nove električne peči

Usklajevanje železarske proizvodnje in uvoza

Jugoslovanske železarne, med katerimi zavzema viden položaj tudi naša Železarna, se v zadnjem obdobju intenzivno prizadevajo v okviru Združenja jugoslovanskih železarn prek zvezne gospodarske zbornice in pristojnih državnih organov urediti tudi nekatere zunanje vzroke, ki vplivajo na stagnacijo jugoslovanske metalurgije oziroma za izboljšanje tržišča.

Vzporedno z reševanjem notranjih problemov jugoslovanskih železarn, so potrebni tudi določeni ukrepi in mere za usklajevanje domače železarske proizvodnje in uvoza.

Stališče jugoslovanskih železarn je, da bi v dogovorih s potrošniki železarskih proizvodov, to je s trgovino in s predelovalno industrijo dosegli sporazum o uvozu v letu 1968. To predvsem zaradi tega, ker je sedanji sistem LBO (pogojen liberalni uvoz) dovoljeval pretiran uvoz. Zaradi tega letos računamo, da bo znašal uvoz okrog 800.000 ton železarskih proizvodov, kar je ob znani stagnaciji v kovinsko predelovalni, strojni in elektroindustriji po naših izračunih za čez 10% preveč.

Spremembo uvoznega sistema si zanišljamo tako, da bi bil novi LBO sistem za leto 1963, po predhodnem sporazumu med potrošniki, trgovino in železarnami, določen po asortimentu in bi se tak izbiran uvoz razdelil med potrošnike. Šele potem, ko bi potrošniki in trgovina realizirali ta LBO iz vzhoda, bi imeli pravico svobodnega uvoza iz zahoda. Uvoz iz zahoda pa bi moral biti vezan na ustrezen izvoz metalurškega kompleksa (metalna, kovinska, elektroindustrija) na zahod. S tem mislim, da bi bilo zelo izboljšano tržišče in tržni pogoji za naše proizvode.

Druga mera, za katero se zavzemajo jugoslovanske železarne, je uvedba dodatne uvozne zaščitne takse. Leta je nujno potrebna zaradi depresiranih uvoznih cen naših proizvodov, ki so mnogo izpod domicilnih cen zapadnih železarn. Te zaščitne takse bi se morale gibati v odnosu med sedanjimi zunanjimi domicilnimi cenami zapadnih železarn in obstoječimi depresiranimi uvoznimi cenami.

Za odklanjanje posledic sedanjega dezorganiziranega uvoza jekla bi bil potreben ustrezen ukrep, s katerim bi prek zvezne gospodarske zbornice zagotovili organiziran nastop uvoznikov prek določenih koordinatorjev. S tem bi obremenitvi uvoznikov tudi delovanje centraliziranih izvoznikov v zamejstvo.

Če bodo navedene mere in ukrepi sprejeti, potem se bo občutno izboljšalo stanje, ker nam je sedanji način uvoza delal glavne težave na tržišču. S sprejetjem teh mer bi ponovno zagotovili polno izkoriščanje kapacitet jugoslovanskih železarn.

V okviru predlogov naše in jugoslovanskih železarn sodi tudi predlog za rešitev problema nelikvidnosti, ki se je v zadnjih letih še posebno zaostрил. Predlagamo, da bi se problem rešil tako, da bi se prek NB in pristojnih državnih in zborničnih organov izvedel splošni kliring. Razen tega pa naj bi se oblikoval konzorcij bank, ker črna metalurgija, kot bazična industrija zahteva angažiranje ogromnih denarnih sredstev, ki se ne morejo zagotoviti brez koncentracije sredstev v konzorciju in prek tega tudi kreditiranje črne metalurgije. S tem v zvezi smo tudi predlagali uvedbo mehanizma, s katerim bi se onemogočil odkup deviznih sredstev za uvoz jekla, če uvozniki niso pred tem poravnali svojih dolgov do domačih železarn.

Naslednje vprašanje je vprašanje cen proizvodov črne metalurgije. Da bi se v tem pogledu približali pariteti (enakosti) zahodno evropskih cen, predlagamo, da je treba ta problem reševati poleg prizadevanj za povečanje proizvodnosti domačih železarn, tudi s tem, da se cene naših osnovnih surovin (koksa, rude, fero legur itd.), kjer ni paritete, uskladijo z nivojem paritetnih svetovnih cen. Le na ta način bomo lahko prešli do pravičnega odnosa cen in akumulacije pri prodaji naših končnih proizvodov.

To so naši predlogi, za katere pa še ne vemo, če bodo v taki obliki sprejeti, ker so vse sprejete mere in ukrepi naših državnih organov usmerjeni v to, da se v čim večjem obsegu izvaja liberalizacija na tržišču in da se ne odstopa od osnovnih načel reforme. Razen tega pa bodo pri obravnavi predlaganih mer in ukrepov gledali tudi na to, kako bodo te spremembe delovale na ekonomiko naših potrošnikov.

Bogdan Knaflič

Prva seja konference ZK Železarne

(Nadaljevanje s 1. str.)

menjeni pogoji gospodarjenja, spremenjen odnos med družbo in kolektivom ter protislovja in konflikti, ki so odraz notranjih razmer v kolektivu. Osnovna načela, ki so pripeljala do sedaj postavljenih oblik organiziranosti so bila, da je potrebno najvišji organ ZK tesneje povezati s članstvom ZK, da ZK lahko deluje učinkovito le če bo obravnavane probleme temeljito predhodno proučila, predvsem pa proučila posledice svojih odločitev, razen tega pa mora biti ZK tudi tesno povezana z naprednimi silami v kolektivu in s problemi kolektiva. Ta načela zahtevajo, da deluje ZK kot enotna organizacija, da tudi probleme v posameznih delovnih enotah obravnava s stališča podjetja kot celote, da nenehno spoznava stanje na posameznih področjih in skrbi za razreševanje tistih protislovij, ki stojijo na poti hitrejšega razvoja sodobne organizacije proizvodnega procesa, ekonomskih in družbenih odnosov v podjetju in širši družbeni skupnosti.

V organizacijskih oblikah, ki jih je potrdila konferenca na svoji prvi seji, se ta načela odražajo v tem, da je konferenca sestavljena tako, da ima vsak oddelk najmanj dva člana konference. Poleg tega bo deloval tudi aktiv sekretarjev oddelkov, ki bodo najmanj po vsaki seji konference proučili sklepe in stališča oziroma pred konferenco gradivo, ki ga bo konferenca obravnavala. Na ta način bodo lahko stališča, sprejeta na konferenci, stališča kar najširšega kroga komunistov, hkrati pa se zagotavlja izvajanje stališč in sklepov konference ter enotno delovanje komunistov tudi v reševanju posameznih ožjih problemov v Železarni. Komisije bodo tako kot se je že doslej močno uveljavilo, proučevale posamezne probleme in pripravljale predloge stališč za razpravo na sejah konference in oddelkih ZK. To je doslej že omogočilo nekatere konkretne iniciative v reševanju najpomembnejših vprašanj v kolektivu. Poleg obstoječih oblik bosta konferenca in

sekretariat organizirala tudi druge oblike po potrebi. Take oblike so delovne skupine za posamezna vprašanja, aktivni komunistov, posveti, itd., ki so se močno uveljavili tudi v dosedanji praksi.

Referat in diskusija na konferenci sta bila usmerjena predvsem v nekatere probleme v Železarni in načinu njihovega reševanja. V luči teh problemov je referat in diskusija začrtala program prizadevanj komunistov v Železarni v prihodnjem obdobju. Kot osnovno vprašanje, ki se v sedanjih pogojih gospodarjenja postavlja pred kolektiv Železarne je bilo po mnenju članov konference dviganje produktivnosti. Doslej smo v Železarni to nalogo vse preveč jemali kot deklaracijo z zelo površnimi ocenami zaprek in njihovega odstranjevanja, da bi lahko napredovali hitreje. V zadnjem obdobju so strokovni sodelavci rešili nekatere za kolektiv zelo pomembne tehnološke naloge, katerih uspeh v veliki meri zmanjšuje neurejenost na področju organizacije proizvodnega procesa, delitvenih odnosov, itd. Vse preveč je usmerjeno iskanje notranjih rezerv pri proizvajalcu, čeprav je danes jasno, da se diferenciacija podjetij ne vrši na podlagi večje ali manjše prizadevnosti fizičnega dela, ampak so elementi moderne organizacije dela, tehnologije, poslovanja itd. mnogo pomembnejši in učinkovitejši in najpogosteje edino učinkoviti. Osnovno protislovje, ki obstoji na področju povečevanja produktivnosti je protislovje med obrtniško mentaliteto in njej ustrezno organizacijo dela ter zahtevami sodobnega industrijskega proizvodnje. Iz tega protislovja izhajajo številna nasprotja, odpori in konflikti, hkrati pa tudi ukrepi, ki zaradi površne ocene stanja ciljev predvsem pa posledic izzovejo prav naproten učinek od željene. Obstoječe probleme v proizvodnem procesu se skuša reševati najpogosteje z disciplinskimi ukrepi in zahtevami po ostrejših sankcijah. Taki ukrepi nedvomno prispevajo k večjim prizadevanjem posameznikov, ven-

dar to ni pot po kateri bi bilo mogoče učinkoviteje predvsem pa trajnejše reševati obstoječe pomanjkljivosti. Zato bo ena osnovnih nalog komunistov v Železarni, da se zavzemajo za uveljavljanje take organizacije proizvodnega procesa v kateri bodo regulativi in normativi zamenjali obrtnika, nadzornika organizator in priganjača svetovalec. To pa pomeni, da je potrebno strokovni kader bolj smotro in učinkovito vključiti v reševanje obstoječih pomanjkljivosti, da moramo tudi pri strokovnem kadru pričeti nagrajevati delo in ne položaj. Stalni očitki strokovnemu kadru, da je nesposoben so neupravičeni. Če je njihovo prisotnost v kolektivu premalo čutiti gre to predvsem na račun neopredeljenih ali pa njihovi izobrazbi nepriemnih nalog. Da ne gre za nesposobne ljudi in da so pripravljeni delati, nam kažejo vse pogostejši primeri, da odhajajo strokovnjaki po začetni praksi, ki jo opravijo v Železarni na zelo odgovorna delovna mesta v druga podjetja. Osnovni vzrok temu je slaba kadrovska politika oziroma kadrovanje brez kadrovske politike.

Posebno pozornost bodo morali komunisti v bodoče posvetiti odnosu do ljudi. Če bomo želeli bolj urejene razmere predvsem pa učinkovitejše delo potem bo potrebno sodelovanje celotnega kolektiva, ki ga pa ni mogoče doseči z dekreti, niti samo z organizacijskimi shemami, ampak predvsem s spoštovanjem ljudi, z razvijanjem resnično svobodne osebnosti upravljalca. Ljudje razumejo potrebo po premeščanju na tista delovna mesta, kjer je nujno delo, vendar to premeščanje ne more potekati prek oglasov na oglasnih deskah. Tehnokrati- zem na tem področju vnaša v kolektiv nezaupanje, odpor, zlasti takrat, ko so prizadeti starejši sodelavci. Takih premeščanj bo vedno več zato je potrebno, da bodo ljudje, ki se jih premešča, seznanjeni z vzroki, toda ne prek oglasne deske.

Na konferenci je bilo govora tudi o problematiki organizacije in o delu samoupravnih organov ter vprašanjih delitvenih odnosov. Čeprav so bile na tem področju dane pobude, bo potrebno nenehno spremljanje teh področij. Kolektivi delovnih enot morajo dobiti celovitejšo predstavo o ustvarjenih sredstvih in njihovem trošenju. Po delovnih enotah premalo obravnavajo vzroke za nenehno naraščanje stroškov proizvodnje. Prav tako so menili člani konference, da so elementi gospodarjenja premalo upoštevani v kriterijih za delitev osebnega dohodka. Če bomo želeli uresničiti statutarno določilo, da bomo obračunavali celotni dohodek po de-

(nadalj. na 4. str.)

DODATEK: Sedanji LBO deluje po predpisih in sicer na ta način, da je vsak nosilec LBO obvezen, da uvozi za celotno vrednost proizvode črne metalurgije, ne glede na to, če mu je kasnejše gibanje na tržišču pokazalo, da teh količin jekla ne potrebuje. V kolikor pa ni izkoristil tega uvoza, se koristniku blokira njegov žiro račun v dinarskih sredstvih v višini neuvožene vrednosti. Ta zelo togi predpis deluje tako, da potrošniki (trgovina, predelovalna industrija idr.) uvažajo ves mogoči celo nepotrební asortiment jekla iz vzhoda. Posledica tega je, da se material potem kopiči v skladiščih trgovin in predelovalne industrije. Ta sistem je uveljavljen predvsem zato, da se prvenstveno uvažá iz vzhodnega tržišča in da se šele potem lahko svobodno uvažá iz zahoda. To je obremenitvi ukrepi, da se pretirano ne koristijo zahodna devizna sredstva.

B. K.

20. seja DS Železarne

(nadalj. s 1. strani)

3. Odobrili so likvidacijo osnovnih sredstev cevarne in GEŽ. Vodstvu GEŽ pa so naročili, da v prihodnje ne predlaga za likvidacijo vsakega posameznega osnovnega sredstva temveč dostavi seznam predlaganih osnovnih sredstev za likvidacijo vsake pol leta. Predhodno mora o tem obravnavati delavski svet enote, ker je le-ta pristojen za promet z osnovnimi sredstvi.

4. Odobrili so nabavo treh brusilnih strojev za gredice in livnega žerjava za elektrojeklarno. Nabava je v kreditnem aranžmaju in pod zelo ugodnimi pogoji, veljala pa bo 402.000 US dolarjev.

5. Dali so soglasje za odpis razlik, ki so nastale v poslovanju s tujino in so pooblastili upravni odbor, da v prihodnje odobri oziroma daje soglasje za odpis razlik in o tem obvesti delavski svet Železarne na prvi naslednji seji.

6. Odobrili so dodelitev nekaj parcel po veljavnem po-

stopku in proti odškodnini.

7. Odobrili so tudi podaljšanje roka za predložitev periodičnega obračuna za III. kvartal letošnjega leta do 31. oktobra.

8. V delovni enoti valjarne 2400 so odobrili prekvalifikacijo žarilca Custodis peči iz D 3 na D 4, njegovega pomočnika pa iz D 2 na D 3. Ustrezno s prekvalifikacijo se popravijo tudi obračunske postavke na teh delovnih mestih.

9. Vzeli so na znanje poročilo komisije za zadeve borcev NOV in naročili upravni odbor, da poročilo prouči in na prvi prihodnji seji poroča delavskemu svetu Železarne o svojih stališčih do tega poročila, oziroma da predloži rešitve posameznih problemov, ki jih poročilo nakazuje.

10. Na predlog komisije za prošnje in pritožbe so reševali nekaj pritožb naših sodelavcev oziroma njihovih prošenj. Odobrili so tudi spremembo v članstvu komisije za spremljanje in tolmačenje statuta.

Proizvodnost v valjarni

Od dosežene proizvodnosti so odvisni vsi naši uspehi ali neuspehi. Zmanjšanje naročil ne bi smelo vplivati na proizvodnost oziroma vsaj ne na proizvodnost poedinca ali kot se običajno zasleduje, na proizvodnost v razmerju kg/moža/ura. Le s povečanjem tega pokazatelja bomo znižali proizvodne stroške, povečali količine za izračun osebnega dohodka in povečali

realizacijo celokupnega dohodka. Z večjo proizvodnostjo bomo dosegli znižanje cen proizvodov in s tem izboljšali našo konkurenčnost na tržišču. Prav je, če si ogledamo proizvodnost valjarn, ki močno vplivajo na celotno stanje Železarne. Primerjave ne kažejo preveč razveseljivih rezultatov, nasprotno, ti rezultati niso zadovoljivi.

Ne smemo pa misliti, da je proizvodnost valjarn odvisna le od valjavcev, nasprotno, zelo je odvisna od dela jeklarne, vzdrževalcev in vseh pomožnih služb. Čim manj jeklarskega izmečka in čim manj zastojev, tem bolj enakomerno bodo tekli stroji valjarn in večja bo možnost dviga proizvodnje.

Najlažje in najenostavnejše je dvigati proizvodnost z novimi investicijami in z večjimi racionalizacijami. Tako namreč večkrat mislimo. Ta način zahteva vedno večja denarna sredstva, katerih pa nimamo in tudi ni misliti, da bi jih v bližnji bodočnosti imeli. Zato se moramo, če hočemo izboljšati stanje, odločiti za težji, naporeniši način reševanja proizvodnosti. Ta način zadene prav vsakega izmed nas in je popolnoma odvisen od posameznika. Ta način je odvisen od organizacije dela in postopka dela na posameznem delovnem mestu in od stodstotnega koriščenja delovnega časa — sedem ur in pol. Pri tem načinu je nujno potrebno, da teče delo nemoteno, kontinuirano, da se postopek dela ne prekine, da se posel predaja iz roke v roko. Če tega ne bomo doumeli in ne bomo tako delali, potem bomo lahko kar naprej jadikovali, kako nas prizadeva reforma. Pri tem ne pomagajo disciplinski ukrepi, ampak samo večja zavest in večji vloženi napor, ne tak, kot smo ga bili do sedaj navajeni in kot ga še imamo. To pa velja prav za vsakogar, naj bo fizični ali umski delavec. Dviganje proizvodnosti na ta način ni prijetno in bomo hodili iz tovarne od dela domov utrujeni.

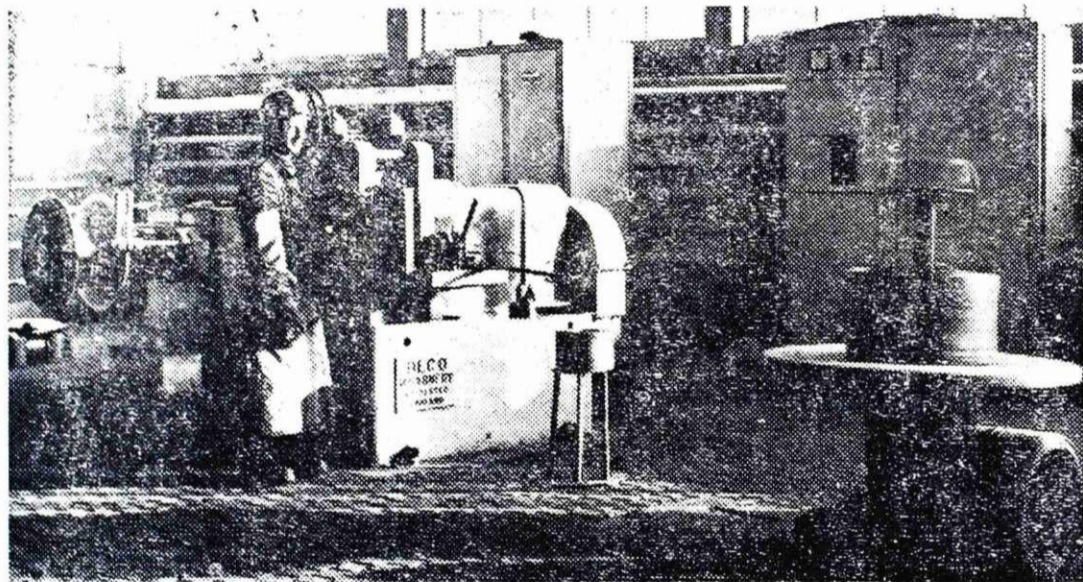
Proizvodnost na kg/moža/uro

	I. pol. 1967 (povprečje)	julij	avgust	september (42-ur. ted.)
težka proga	249,3	213	202	172,3
lahke proge	65,6	53,8	60,4	71,4
valjarna 1300	54,9	59,4	58,4	54,5
valjarna 2400	207,5	200,7	187,5	205,6
valjarna žice	184,2	163,2	166,0	194,7
jeklovlek	27,8	30,6	36,1	32,6
valjarna Bela	796,7	707,1	634,7	595,6

Iz gornje tabele je razvidno, da sta precej kritični težka proga in valjarna Bela, to sta tista dva obrata,

ki v glavnem delata material za predelavo in nista finalna obrata. Padanje proizvodnosti v takih obratih pa močno vpliva na ekonomiko obratov, ki predelujejo njihov material v končni izdelek.

Če bi hoteli doseči dohodke, take kot v I. polletju, in enake stroške proizvodnje, potem bi morala proizvodnost biti vsaj ista. Če pa hočemo doseči dohodke vsaj približno z 42-urnim delovnim tednikom, potem moramo proizvodnost na moža in uro povečati okrog 14%. To pomeni, da moramo doseči naslednje: težka proga 284 kg moža uro, lahke proge 74,8, valjarna 2400 236, valjarna 1300 62, valjarna žice 209, jeklovlek 33 in valjarna Bela 900 kg moža uro in to pri enakem asortimentu izdelkov kot v I. polletju.

Delavec pri valjanju patentirane žice na angleškem žičarskem stroju DECO

Pogovor o samoupravljanju

Kaj pa samoupravni organi v delovnih enotah?

Na seji delavskega sveta Železarne, dne 13. t. m. je direktor Železarne v razpravi po svojem poročilu o izvrševanju sklepov prejšnjih sej delavskega sveta Železarne obrazložil stanje naše Železarne glede na naročila in na naše delo ter glede na zunanje vplive, ki so deloma tudi krivi za takšno stanje. V razpravi je med drugim povedal, da se nam za prihodnje ni treba bati, da bi zašli v težave, če bomo delali kvalitetne izdelke, za katere je povpraševanje in se tudi naročila lahko dobijo. Direktor Železarne je menil, da je za kvalitetno delo potrebno sodelovanje in prizadevanje vseh zaposlenih v kolektivu, predvsem je potrebna odgovornost vsakega posameznega delavca na svojem delovnem mestu. Vsi se bomo morali prizadevati, da vzpostavimo red in da bomo delali tako kot to zahtevajo regulativi. Če v tem ne bo sodelovanja in prizadevanja celotnega kolektiva, tudi delovodje,

obratovodje in vodstvo Železarne, ne bodo mogli kaj več napraviti, da bi se stanje izboljšalo. Direktor inž. Hafner je v svoji razpravi pozval celotni kolektiv k sodelovanju in večjemu prizadevanju.

Strinjam se z mnenjem direktorja Železarne, vendar bo tudi prizadevanje in odgovornost vsakega posameznega delavca na svojem delovnem mestu zaman, če delo ne bo organizirano tako kot je treba. Kdo pa je odgovoren za organizacijo dela pa vemo in bo treba predvsem pri teh ljudeh iskati odgovornost in jo tudi zahtevati, pa če drugače ne gre tudi ukrepati po določilih naših internih pravilnikov. Mislim predvsem na pravilnik o odgovornosti delavcev na delu v Železarni in na pravilnik o delovnih razmerjih. Tudi informiranost članov naše delovne skupnosti bo morala biti boljša kot doslej.

Za organizacijo dela v svoji delovni enoti pa je odgovoren tudi delavski svet delovne enote, čeprav ne neposredno. Naš statut nalaga to odgovornost delavskemu svetu delovnih enot v 9. točki 59. člena.

Brez komentarja in brez kakršnekoli analize bom seznanil našo delovno skupnost, zlasti pa samoupravne organe z naslednjimi podatki:

V septembru mesecu, za sedaj najslabšem mesecu v letošnjem letu, so od proizvodnih delovnih enot sklicale sejo delavskega sveta samo delovne

enote elektrojeklarna valjarna debele pločevine in elektrodni oddelek. Od ostalih delovnih enot so imele seje delavskih svetov še strojne delavnice, strojno vzdrževanje, transport in elektro toplotna energija. Podatke sem zbral iz zapisnikov, ki sem jih sprejel do 16. oktobra.

Če pogledamo, kaj so na teh sejah obravnavali, ugotovimo:

o tehničnem poročilu obratovodje	1 DS DE
o problematiki obrata	3 DS DE
o problematiki reducirane del. časa	3 DS DE
o problematiki po izvršeni reorgan.	1 DS DE
o imenovanjih	1 DS DE

(Te številke se ne ujema s podatki prejšnjega odstavka, ker sta dva delavska sveta imela na dnevnem redu dva od naštetih in obravnavanih vprašanj).

Menim, da k tem podatkom (enote jih lahko demantirajo samo če pošljejo zapisnike sej) res ni treba nobenih komentarjev in analiz.

V času, mislim na september, ko bi morala naša delovna skupnost biti najbolj informirana z ukrepi in s stanjem v Železarni, so imeli zbor delovne enote le v žebljarni, kjer so obravnavali skrajni delovni čas in v elektrodnem oddelku, kjer so prav tako, poleg problematike obrata, obravnavali tudi vprašanja skrajnega delovnega časa.

M. Polak

Kratke vesti iz Železarne

O nadaljnjem sodelovanju slovenskih železarn

V soboto, 14. t. m. je bilo v naši Železarni posvetovanje direktorjev slovenskih železarn, ki so se ga udeležili direktorji železarn Ravne, Store in Jesenic. Navzoč pa je bil tudi tehnični direktor naše Železarne.

Direktorji so se sestali na pobudo naših samoupravnih organov po vprašanju možnosti nadaljnega sodelovanja slovenskih železarn. Govorili so o raznih variantah sodelovanja, ki naj bi dobilo konkretnije osnove, ko bo Ekonomski institut izdelal ustrezen elaborat. Razen tega pa naj bi se izoblikovala grupa ekonomistov iz navedenih železarn, ki naj pripravljajo materiale po teh vprašanjih. Nadaljuje naj se tudi že začeto sodelovanje na tehničnem področju, kar naj bo priprava za tvornejše sodelovanje, ko bodo v železarnah zaključene rekonstrukcije in ko bo stvar postala aktualna. Govorili so tudi o nekaterih težavah, predvsem pa o različnih stopnjah dohodka v posameznih železarnah. Rezultati sodelovanja morajo prinesiti koristi vsem železarnam v pogledu racionalizacije in boljšega poslovnega uspeha.

Tomaž Ertl, sekretar konference ZKS Železarne

Na prvi seji konference ZKS Železarne, ki je bila prejšnji četrtek, so za sekretarja izvolili dosedanega sekretarja TK ZKS tov. Ertla. V sekretariat so bili izvoljeni: Rado Golba, Jože Kastelic, Franc Valentar, Franc Cerkovnik, Branko Stare in Zvone Ažman. Predsednik komisije za organizacijo in razvoj ZK bo Rado Golba, predsednik komisije za vprašanje dela in organizacije samoupravljanja Ivo Ščavničar, predsednik komisije za vprašanje delitve dohodka in osebnih dohodkov Dante Jasnič, predsednik komisije za vprašanja proizvodnje in poslovne politike France Talar ter predsednik komisije za kadrovska vprašanja in družbenopolitično aktivnost ZK Stare Branko.

Jova

Prva seja sekretariata konference ZKS Železarne

Sekretar konference Zveze komunistov Železarne Tomaž Ertl je sklical prvo sejo sekretariata. Na seji so obravnavali zaključke prve seje konference ter delovni program konference ZKS Železarne.

Izgubljeni dnevi zaradi poškodb pri delu

Služba za varstvo pri delu ima lepo urejene podatke o poškodbah pri delu ter izgubljenih delovnih dnevih za te poškodbe. Iz podatkov, o katerih smo že poročali, je razvidno, da smo imeli v prvih devetih mesecih letošnjega leta 505 poškodb in da smo zato izgubili 11.530 delovnih dni. Lani pa so v istem obdobju registrirali 603 poškodbe z 11.570 izgubljenimi delovnimi dnevi. V prejšnjem mesecu pa je bilo na delovnih mestih 41 poškodb z 989 izgubljenimi delovnimi dnevi ter ena poškodba na poti na delo s 33 izgubljenimi dnevi.

Predavanje o finančnem stanju Železarne

V torek popoldne je bilo v zgornjih prostorih Kazine predavanje z naslovom »Finančna situacija Železarne«. Predaval je direktor računsko-gospodarskega sektorja STANKO RAVNIK. Predavanje je bilo lepo obiskano, udeležili pa so se ga člani DIT. Predavanju je sledila razprava.

Prodaja izdelkov v prvi polovici oktobra

Na prodajnem oddelku smo se pozanimali o podatkih za proizvodnjo in prodajo naših izdelkov. Povedali so nam, da smo v Železarni do 16. oktobra proizvedli 7.930 ton oziroma 300 ton manj kot v istem obdobju prejšnjega meseca. Do 12. oktobra je bilo fakturirano za 1.310 milijonov S dinarjev za izdelke naše Železarne.

Z bencinom ga je polil in zažgal

V torek, 17. t. m. ob 13.40 je na dopoldanski izmeni v kurilnici prometnega oddelka dobil opekline na obrazu in vratu sodelavec Matija Klinar. Do poškodbe je prišlo, ker sta se prepirala s Petrom Razpetom, nakar je Peter Razpet polil z bencinom Matija Klinarja in ga zažgal. Pri tem je tudi Peter Razpet dobil lažje opekline na rokah. Ker je do poškodbe prišlo zaradi neresnosti in nediscipline pri delu, poškodba ne bo priznana kot poškodba pri delu. Služba za varstvo pri delu je obvestila socialno zavarovanje, da sta obe poškodbi zlonamerni in da bosta morala poškodovanca stroške zdravljenja sama plačati. Poleg tega je služba za varstvo pri delu predlagala obratovodstvu transportnega vzdrževanja, da oba sodelavca po ozdravitvi predlaga v disciplinski postopek.

Zalostno je, da beležimo takšne poškodbe ter primere v času, ko nam je delovna disciplina ter red v Železarni še tako potrebna.

Strokovni izpit je položilo 45 vodij premika

Za varen premik po tirih je odgovoren vodja premika. Za to dolžnost je predpisan poseben strokovni izpit, ki ga lahko polaga tisti, ki je najmanj tri leta opravljal delo premikača. Da bi usposobili vse delavce na teh dolžnostih, je bil organiziran enomesečni tečaj. Pretekli ponedeljek, torek in sredo pa so polagali ustrezne strokovne izpite.

Iz nove valjarne žice na Beli smo prepeljali prve tone žice

V novi valjarni žice na Belškem polju pričenjajo poskusno valjati žico iz blumov. Do torika prejšnjega tedna jo je bilo izvaljanih 18 ton, ki smo jih od tam 10. oktobra ob 20. uri prvič prepeljali v hladno valjarno v Hrenovico. Ko bo valjarna žice na Beli delala s polno kapaciteto, je predvidena še enkrat večja proizvodnja od dosedanje. Za prevoz dnevno narejenih količin bomo rabili še sedem vagonov z nosilnostjo do 28 ton.

B.

Prva seja konference ZK Železarne

(nadalj. z 2. strani)

lovnih enotah do konca leta 1969 bo potrebno na tem področju intenzivneje delati, kajti tudi to zahteva sodobno organizirano podjetje z jasno opredeljenimi nalogami in dolžnostmi.

Na konferenci je bilo govora tudi o prepočasnem ukrepanju. V zvezi s tem je bil obravnavan problem izvrševanja naročil v žebeljarni, ki jih v dvoizmenskem obratovanju ne bo mogla pravočasno izvršiti, pa vendar ne ukrepamo, da bi formirali tretjo izmeno. Vse preveč čakamo z urejanjem posameznih vprašanj. Člani konference so bili mišljenja, da bo morala konferenca obravnavati rentabilnost novih kapacitet, kakor tudi smotnost novih vlaganj.

Obširna in konstruktivna diskusija na prvi seji konference ZK Železarne je dala osnovo za dolgoročni program dela in prizadevanj komunistov v Železarni. Do vseh naštetih vprašanj bo potreben sistematični pristop in tudi nenehno prizadevanje, da se obstoječa protislovja organizirano in sistematično razrešujejo in s tem odstranjujejo pomanjkljivosti, ki stojijo na poti hitrejšega napredka. Posebno izvoljena komisija bo na podlagi diskusije in referata sestavila program dela na osnovi katerega bodo komisije in posebne skupine komunistov pripravile gradivo za razpravo na sejah konference.

Koliko časa bomo še tako vozili?

V tem članku želim opozoriti le na nekatere probleme, ki so se pokazali pri odpošiljanju blaga. Res je sicer, da se odprava blaga izboljšuje tako po železnici kakor s kamioni, vendar z načinom odpošiljanja še ne moremo biti zadovoljni. Stalno se ponavljajo nekatere slabosti in napake, ki lahko zelo slabo vplivajo na izvrševanje celotne odprave blaga. Katere so te nepravilnosti in napake, ki jih lahko zelo hitro odpravimo.

Gre predvsem za javljanje blaga majhne tonaže na daljše relacije, ki se mora odposlati po cesti. Navajam nekatere relacije in tonaže blaga, ki so bile prijavljene za kamionski prevoz:

Npr.: Ogulin 2 toni, Doboj 6 ton, Valjevo 4 tone, Čačak 5 ton, Kreševo pri Splitu 2 in pol tona, Skopje 1 tona, Osijek 1 in pol tona, Slavonski brod 2 in pol tona, Lički Osik 3 tone in take dalje.

Še bi lahko našteval podobne primere, ki povzročajo hudo kri in nezadovoljstvo prav zaradi tega, ker nam to blago ni mogoče takoj odposlati s kamioni. Zakaj to blago ne bi odposlali po železnici, ki lahko vsak dan in vsako težo takoj sprejme za prevoz. Na ta način blago ne bi nikdar ostalo v skladišču obrata, ker bi bilo odposlano še isti dan. Do tri tone teže blaga prijavimo železnici kot kosovno

blago, od 3 do 5 ton javimo železnici kot kosovno (postajni vagon), od 5 ton dalje pa že kot vagonsko pošiljko. Če bomo tako delali pri odpravi blaga, potem se nam ni treba bati, da blago ne bi bilo pravi čas odposlano kupcem. Pri tem pa se lahko tudi vprašamo, ali je res potrebno, da toliko blaga odpošiljamo kupcem po cesti, namesto po železnici? Ali naši kupci res zahtevajo, da se jim tako majhne tonaže in na tako dolge relacije pošiljajo s cestnimi vozili? Če je temu tako, potem bi morali nositi tudi vse stroške prevoza, tudi za 2 tona, ali pa sami zagotoviti prevoz. Vemo namreč, da avtoprevozniki odklanjajo prevzem kosovnega blaga, ker

vozilo ni izkoriščeno do nosilnosti. Blago tako čaka na prevoznika, ki lahko prevzame to blago kot dodatek k ostalemu tovoru, če je seveda slučajno na razpolago za to relacijo. Če pa odpošljemo po cesti kot nujno, če kupec to zahteva, lahko plačamo tudi do 700 N din. Dvomim, da bi kupci še zahtevali cestni prevoz za tako visoke prevozne stroške samo za dve tona blaga.

Mislím, da je tak način odpošiljanja neugoden tudi za Železarno, ker blago ni takoj odpravljeno, kupci pa morajo plačevati visoke prevozne stroške.

Kot kaže, posamezniki še vedno ne morejo razumeti,

da je za Železarno in za kupca zelo koristno, da se pri takem odpošiljanju poslužimo železnice, ker le tako bomo dosegli dvojni uspeh, hitrejšo odpremo in pa večji komercialni popust od železnice. Vemo pa tudi, da špedicija ne more sama določiti način prevoza, to je odvisno predvsem od prodajnega oddelka, ki sklepa pogodbe in odpremnikov, ki prijavljajo blago na prevoz. Kupcem je treba dopovedati, da za eno, dve ali tri tona ne moremo tako hitro dobiti avtoprevoznika, lahko — če kupec plača tudi vse prevozne stroške, ki s tem v zvezi nastanejo, ali pa mora sam oskrbeti prevoz po cesti. Mislím, da mora biti naloga nas vseh, ki se ukvarjamo z odpravo blagaj blago kupcu čimprej in najceneje dostaviti.

P. G.

Od besed k dejanjem

(nadalj. s 1. strani)

inž. Franc Vičar: Problem delovne nediscipline je prav gotovo prisoten tudi v naši delovni enoti. Ko pa že govorimo o boljšem izkoriščanju delovnega časa, moramo upoštevati, da je v vsaki normi priznana ena ura mrtvega časa oz., da je organ. tehn. čas predviden od 60 do 90 minut, odvisno pač od stroja oz. naprave. Analiza tega časa pokaže, da 30 minut odpade na malico, 10 minut na čiščenje, 10 minut prihodi in odhodi na delo oz. z dela in 10 minut osebne potrebe. V preostalih 30 minutah so mišljeni nepredvideni zastoji, kar je pač odvisno od delovnega mesta oz. naprave, nekje je ta čas večji, drugje manjši. To gibanje se na diagramih tudi pozna in je značilno, da je nihanje proti koncu dneva večje kot med malico. Nekateri delavci namreč med malico ne zaustavljajo strojev ali pa ga za čas odsotnosti na stroju nadomešča sodelavec in zato pač stroje ob koncu dneva prej ustavljajo.

Ob prehodu na 42-urni delovni teden smo se na rednem strokovnem sestanku pogovarjali o tem. Naša osnovna želja pa je bila, da povečamo produktivnost v skrajnem delovnem času za 14%. V zvezi s tem dogovorom smo v kontinuirnih obratih (žarilnica, patentirnica, pocinkovalnica), skratka tam, kjer se dela tudi prek malice, delali poizkuse za skrajšanje časov žarenja in za povečanje hitrosti pomikanja skozi naprave. Prvi rezultati so pozitivni, tako da imamo izglede, da bi skrajšane ure lahko pokrivali z večjo produktivnostjo predvsem tam, kjer so posamezniki gospodarji na svojih strojih, tam pa, kjer je posada, je problem težji.

Posamezni stroji in naprave so pri kolobarjih, ki jih imamo danes (majhne teže, okrog 70 kg), že popolnoma izkoriščene. Tako, da pri kolobarjih majhne teže, produktivnosti ne bomo mogli povečati. Z novo valjarno žice in z dobavo kolobarjev od 200 do 250 kg pa bomo tudi na teh strojih povečali produktivnost. Na novih ameriškanskih žičarskih strojih pa smo produktivnost že povečali in jo še povečujemo z raznimi tehnološkimi oprijemi in zboljšavami. Od prejšnje proizvodnje 1.700 do 2.000 kg patentirane žice po stroju na 8 ur, smo sedaj prešli na 2.700 do 3.700 kg. Zato pa je bila potrebna nabava novih patentiranih naprav, s čimer smo varjenje manjših kolobarjev v večje prenesli v patentirnico. S tem na žičarskem stroju odpade 5-7 minut za varjenje za vsak manjši kolobar (okrog 70 kg). Za enak čas se lahko poveča hitrost stroja. Razumljivo pa je, da varjenje v patentirnici zaradi kratkega časa še ni po-

vsem osvojeno in dokler posada popolnoma ne osvoji tehnologije varjenja, tako dolgo bomo imeli še nekaj težav.

Težji kolobarji pa sami po sebi ne bi prispevali k povečani hitrosti, če istočasno ne bi rešili tudi problema luženja in izpiranja žice. V lužilnici smo namreč uvedli izpiranje z visokotlačno vodo, s katero ostanke luženja mehansko odstranimo z udarcem visokotlačne vode. Istočasno pa smo uvedli nevtralizacijo lužene žice, poleg razredčene gašenega apna, še z raztopino vodnega stekla.

V hladni valjarni pa težimo in tudi že dosegamo boljše rezultate, kot sem omenil za žičarno, s povečanjem teže toplo valjanih kolobarjev. S pričetkom obratovanja nove valjarne trakove se naša prizadevanja že uresničujejo. Vse hladno valjane trakove iz nizkoogljivega, ogljivega in ligiranega materiala že delamo prek novega Siemag oz. Demag valjčnega stroja in končno naročene širine dobimo z razrezovanjem. S tem pa se izogibamo proizvodnji na nizko produktivnih starih valjčnih strojih.

Vsa ta vprašanja, o katerih govorimo, so prisotna na rednih dnevnih strokovnih sestankih z osnovnim hotenjem, da bi s povečanjem produktivnosti za 14% nadoknadili, zaradi znanih vzrokov, manjkajoče ure in tudi kasneje pri normalizaciji naročil ostali pri 42 tedenskih urah. Dosedanja praksa nam kaže, da včasih traja tudi od dva do tri mesece, da se delavci miselno prilagodijo spremembam in je zato potrebno precej strpnosti pri delu z ljudmi. Tudi rezervo, ki jo mogoče delavec še hrani v sebi, ne bo takoj pokazal, dokler pač tudi miselno ne spozna nujnosti ukrepa ali mere.

Vinko Cerar: Delavski svet delovne enote je o teh vprašanjih tudi govoril in sprejel sklep o nujnosti večjih prizadevanj za dvig produktivnosti in delovne discipline. S sklepi smo delov. kolektiv tudi obvestili prek oglasne deske in prek članov DS, pri čemer pa nastopi vprašanje, ali so člani svojo nalogo naredili in kako. Večkrat se namreč kakšen sklep, predno pride do proizvajalcev, tudi izmaliči, ali pa do njih sploh ne pride. V tem pogledu bodo potrebni večji kontakti prek zborov proizvajalcev. Na seji DS so bile izrečene tudi pripombe na račun kvalitete in priprave vložka ter to posredovano tudi odgovornim za to.

Sam tudi sodelujem na dnevnih strokovnih sestankih. Obratovodstvo je na osnovi sklepov DS DE zadolžilo delovodje posameznih oddelkov, da morajo zaostrevati delovno disciplino in da so oni odgovorni za predčasno zapuščanje delovnega mesta. Sprejeti so bili tudi ukrepi, da se čas predčasnega zapuščanja

odšteva od osemurnega delovnega časa, vendar pa je v tem pogledu kontrola delovodij in pomočnikov pomanjkljiva. V naši delovni enoti so v glavnem individualni proizvajalci, ki jih ne priganja predhodni ali kasnejši delovni postopek oz. delavec, zato tudi vsako odstopanje posameznika občuti ves kolektiv. Delovodje se preveč ukvarjajo z administracijo in tehnično dokumentacijo, premalo pa so v osebnih kontaktih z delavci. Pomočniki pa so v glavnem zaposleni z iskanjem tega ali onega vzdrževalca.

Ciril Resman: Na seji sindikalnega odbora smo govorili o teh vprašanjih in sprejeli tudi sklep, kot ga je sprejela tudi partijska konferenca, da se skliče sestanek kolektiva in se tam razloži sedanje stanje obrata in Železarnice ter bodče naloge oziroma razvoj. Do sestanka še ni prišlo, ker smo preveč samo čakali na rezultate sprejetih ukrepov in mer. Sicer pa je zelo težko s sklicevanjem zbora proizvajalcev, kot tudi samoupravnega organa, ker je sklepčnost vedno v nevarnosti zaradi vezanosti mnogih članov delovne enote na prevozna sredstva, pa tudi Jeseničani grede najraje po končani dnini kar domov.

VPRAŠANJE: Kljub resnemu položaju v naši delovni skupnosti in občutni prizadetosti članov našega kolektiva pri osebnih dohodkih, se opaža še vedno majhna prizadetost ali brezbriznost pri mnogih članih delovnega kolektiva. Kje mislite, da je vzrok za tako stanje, v premajhni informiranosti, v nezrelosti oz. prenizki zavesti, v nezadostnem kontaktiranju z delavci, ali kje drugje?

inž. Franc Vičar: Delno sem že odgovoril v prvem odgovoru, da gre za individualne reakcije na sedanje stanje v Železarni in na sprejete mere in ukrepe. Mislno prilagajanje na novo situacijo traja nekaj mesecev.

Jedro problema pa je v tem, da so vestni delavci za dobro in prizadevno delo premalo nagrajeni. Mnogi od teh sposobnih in natančnih delavcev v prostem času dela honorarno ali ima malo obrt, kjer lahko v krajšem času več zasluži.

Vinko Cerar: K mnenju obratovodja bi dodal, da se delavci tudi bojijo povečevati produktivnost, ker je še pred nedavnim temu sledil popravek norm navzgor.

Ciril Resman: Pri nas je tudi precej samskih delavcev, ki ne čutijo toliko znižanja osebnih dohodkov kot družinski očetje in tisti, ki jim daje Železarna edini kruh, zato sedanjega stanja še ne jemljejo dovolj resno.

inž. Franc Vičar: Mnogo pripomb naših delavcev gre tudi na račun večjih razlik v osebnih dohodkih med po-

sameznimi obrati. Pri tem nastopajo dileme, čigava zasluga je za višjo realizacijo.

Ciril Resman: Mi smo finalni obrat in odpremljeno blago mora biti kvalitetno, kar pa pri predhodnih obratih ni merilo. Pri nas je merilo prodaja, v predhodnih obratih pa tonaža!

VPRAŠANJE: Drugo tudi pomembno vprašanje v sedanjem stanju Železarnice in metalurgiji nasploh, je znižanje proizvodnih stroškov. Za uspešno konkuriranje tako na domačem, kot na tujem tržišču, je to zelo pomemben element. Ali ste v vaši delovni enoti analizirali proizvodne stroške, kakšni rezultati so se vam pokazali in kakšne mere ste naredili?

inž. Franc Vičar: Ukrepi, ki sem jih obravnaval v prvi točki, so z znižanjem proizvodnih stroškov ozko povezani. Pri patentirani žici smo že pred nastopom sedanjega stanja znižali proizvodne stroške tako, da smo program proizvodnje po analizi in dimenzijah prilagajali tako, da smo se izognili enkratnemu vleku oz. predvleku.

Pri proizvodnji pobakrene žice imamo trenutno nov tehnološki postopek, ki za isto količino pobakrene žice zahteva 40% manj delovnega časa. Vendar imamo v tem pogledu še mnogo za narediti, zato je tudi vprašanje proizvodnih stroškov stalno prisotno na naših strokovnih sestankih.

Temeljni problem pri tem vprašanju pa je ta, da imamo predrage surovine, kar je pravzaprav tudi problem Železarnice celote. Pomanjkanje naročil je mnogokrat pogojeno z našimi visokimi prodajnimi cenami, ker naši dosežani potrošniki lahko dobijo hladno valjane trakove in žico iz uvoza ceneje. To trditve lahko podprem s tem, da je razlika med našo prodajno ceno pri trakovih in uvoženih mnogo večja kot pri žici, zato je tudi pomanjkanje naročil za trakove mnogo večje, kot pri žici.

Vinko Cerar: Pri boljšem vložku bi vsekakor imeli tudi manjše proizvodne stroške. Na pomožnih surovinah oz. materialih ne bi mogli bistveno znižati stroškov, ker to pač kvalitetna proizvodnja zahteva. Lahko pa bi nekaj še prihranili na zaščitnih sredstvih, ker je odnos teh sredstev precej malomaren.

Ciril Resman: Mnogo bi lahko prihranili tudi pri hitrejšem opravljanju vzdrževalnih del in popravilu okvar. S tem bi znatno skrajšali zastoje. Pot naročila do vzdrževalcev je preveč zapletena. Večkrat je treba intervenirati za posamezno naročilo. Z reorganizacijo vzdrževanja se je nekateri stvari preveč zakompleciralo.

inž. Franc Vičar: Stroški proizvodnje so odvisni tudi od naročene količine in asortimenta. Stroški se večajo, če se asortiment menja od

večjih oz. poprečnih debelin na tanjše dimenzije, kar se trenutno dogaja. Planska cena nam ne pokrije vseh stroškov proizvodnje tanjših dimenzij. Kar se vzdrževalcev tiče, mislim, da bi njihovo delo moralo biti normirano in bolj kontrolirano.

VPRAŠANJE: Ali imate na načeto problematiko še kakšne nevezane odgovore ali pripombe?

inž. Franc Vičar: Vzroke razlik v osebnih dohodkih v posameznih delovnih enotah bi morali poljudno obrazložiti v našem glasilu. Izgleda, da mnogi ne vedo, kako se v posameznih delovnih enotah oblikuje osebni dohodek.

Omenil bi še en naš splošni problem, namreč oblikovanje osebnih dohodkov po ceniku. To pa zato, ker imamo cene formirane na osnovi razredov oz. reprezentantov posameznih razredov. To pomeni neko poprečno ceno na tono in čim od te poprečne teže ali dimenzije odstopa, je oblikovanje dohodka že problematično.

Imeti bi morali ceno za vsak izdelek oz. dimenzijo posebej, ali pa formiranje na obračunsko tono. Tak obračun pa zahteva veliko dela. Za izdelavo cenika po obračunski toni bi trajalo celo leto, ne da bi kaj drugega delal. (Obdelava 15.000 do 20.000 različnih tehnoloških regulativov.) Preveliko poenostavljanje pa tudi ni dobro, izračun bi bil bolj enostaven, vendar bi bili na istem kot smo.

Vinko Cerar: Poudaril bi rad še to, da imamo za nekatere kvalitete dovolj naročil, da jih ne moremo izvrševati, druge pa nam jih manjka. Tudi prodajna služba bi morala biti v tem pogledu bolj dinamična.

Ciril Resman: Še nekaj besed o informiranosti članov kolektiva. Železar je sicer dovolj tekoč, razgiban in pester, vendar bi moral še bolj tekoče prikazovati stanje v Železarni in v posameznih delovnih enotah. Vsak član kolektiva bi moral biti še bolj tekoče obveščen o konkretnih premikih v proizvodnji, o spremembah in o drugem.

Med posameznimi delovnimi enotami so razlike v osebnih dohodkih, še večje pa so izven naše Železarnice in so v primerjavi z Železarno nekatere razlike prevelike.

inž. Franc Vičar: Glede vsebine Železarja menim, da bi bilo potrebnih še več razgovorov s člani našega delovnega kolektiva. Morda bi tako lahko dobili tudi odgovore na nekatera vprašanja, na katera mi ne znamo poiskati odgovora.

Jova

Dopisujte v »Železarja«

Politična moč Zveze mladine upada

V soboto, 14. t. m. je bila v delavskem domu na Jesenicah letna konferenca ZMS Železarne. Poleg delegatov so se konference udeležili tudi direktor Železarne inž. Hafner, direktor kadrovskega sektorja inž. Pohar, sekretar tov. Vovk, obratovodja strojno vzdrževalnih obratov inž. Noč, sekretar tovarniške konference ZKS tov. Ertl, predsednik IO Sindikalne organizacije tov. Mlinarič in sekretar občinskega komiteja ZMS tov. Vogrič. Od zunanjih gostov pa so se vabilu odzvali predstavniki mladinskih organizacij: železarne Sisak, Ravne, Štore, tovarne parnih kotlov in Rade Končar Zagreb, Uljanika iz Pule, Metalne in TAM iz Maribora, STT Trbovlje in Litostroja iz Ljubljane. Na konferenci pa so pogrešili predstavnike samoupravnih organov Železarne, občinskega komiteja ZKS, občinske konference SZDL, občinske skupščine in CK ZM Slovenije.

Delegati so poročilo o delu tovarniškega komiteja, komisij in obeh podkomitejev prejeli že z vabilom. Uvodnim formalnostim in izvolitvam organov konference je sledil referat predsednika TK ZMS

Predsednik TK ZMS Janez Kavčič

Jov. Janeza KAVČICA. V svojem obsežnem referatu je govoril o vlogi, nalogah in o položaju ZM nasploh in še posebej v Železarni. Poudaril je, da je politična moč organizacije upada in da jo skoraj ni občutiti. Večletna debata o nujnosti sprememb v delu ZM je dobila novo obliko v predlogu novega statuta ZMS, o katerem pa mladinci v Železarni ne razprav-

ljajo, čeprav je v javni razpravi. Tov. Kavčič je v svojem referatu omenjal tudi le polovično izvršene programske naloge, ki jih je sprejel TK ZMS. Govoril je tudi o zaupanju starejših do mladine in o potenciranju njihovih napak, čeprav imajo mladi pogostno zelo slab vzor ravno v starejših sodelavcih. Omenjal je tudi problem izključevanja mladih iz delovne skupnosti in negotovost, v kateri se mladi danes počutijo v Železarni. V pretekli mandatni dobi so predstavniki TK ZMS sodelovali na številnih razgovorih tudi v drugih krajih z namenom izmenjave mnenj o delu ZM in o problemih mladih.

Predsednik TK ZMS je govoril tudi o sodelovanju mladih v samoupravnih organih in poudaril, da ob tem vprašanju ne gre samo za formalno zastopstvo mladih v samoupravnih organih, ampak predvsem za njihovo zavzetost in družbeno zrelost pri reševanju problemov. V svojem referatu je omenjal tudi sprejemanje mladih v delovne enote in v mladinsko organizacijo ter o aktivnosti deklet in sploh zrelosti mladih za tvorno sodelovanje v organizaciji. Iz teh razlogov predlog novega statuta ZMJ predvideva članstvo v ZM do 27. oziroma 29. leta.

Ob ugotovitvah, da članstvo v ZM upada in da je vedno manj zanimanja za organizacijo, potem bi naše delo, je nadaljeval tov. Kavčič, morali prenesti bolj na specializirane organizacije, to je

Delovno predsedstvo na tovarniški konferenci ZMS

na razna društva, sekcije, klube, krožke idr., kjer se združujejo in delajo mladi po svojih interesih. Govoril je tudi o sodelovanju med TK ZMS in TK ZKS ter Sindikalno organizacijo Železarne, ki je le preveč ostalo na vodstvenem nivoju. Nasploh pa se je v teh organih govorilo o mladih in njihovih problemih premalo.

V nadaljevanju je tovariš predsednik govoril še o izobraževanju in idejni vzgoji mladih. Poudaril je pomembnost družbeno politične in strokovne vzgoje in izobraževanja ter premajhno zavzetost mladih za vzgojo in izobraževanje. To ni kampanjsko delo, ampak kontinuiran proces in se vložena denarna sredstva v to dejavnost hitro in bogato obrestujejo. Omenjal je tudi sedanji položaj Železarne in poudaril, da ima tudi mladina lahko pomemben delež pri reševanju notranjih problemov kolektiva.

Ob koncu svojega referata je tov. Kavčič predlagal shemo spremenjene organizacije ZM v Železarni, ki je bila tudi sprejeta. Najvišji organ ZM v Železarni je konferenca ZM s predsednikom in s predsedstvom kot izvršilnim organom in koordinatorjem. Predsedniki mladinskih aktivov pa bodo imeli svoj aktiv.

Referatu predsednika je sledila živahna razprava, v kateri so poleg delegatov sodelovali tudi gostje.

Ob koncu konference so izvolili nove organe ZMS v Železarni in sprejeli sklep, da posebna komisija na podlagi poročila, referata in razprave pripravi ustrezne sklepe in jih dostavi vsem aktivom.

SEJA DS DE SAMOTARNA

Bolj načrtno in odgovorno vzdrževanje

Delavski svet je poleg proizvodne problematike razpravljal na pobudo osnovne organizacije ZK in ZMS tudi o vprašanju vzdrževanja strojev in naprav.

V poročilu in v razpravi o proizvodnji, je bilo največ govora okoli manjše proizvodnje žganja posameznih kvalitet ognevzdržnega materiala.

Iz poročila obratovodja je bilo razvidno, da je bila manjša proizvodnja zaradi večjih zastojev, kot posledice okvar elektro motorja peči 19 in pa večkratne menjave ležajev iz bele kovine na hladilnem ekshaustorju krožnih peči.

Plan proizvodnje suhih in mokrih mas je bil presežen, vendar pa proizvodnja še ni dosegla količine, dosežene v mesecih prvega polletja. Produktivnost, oziroma storilnost je bila 103 kg/h in je enaka doseženi v avgustu mesecu.

Proizvodno poročilo je tudi zajemalo podatke o vzdržnosti ponvič naše opeke in opeke iz Gostivarja. Po podatkih jeklarne, je domača ponvična opeka vzdržala 2,9 šarža več, kakor uvožena. Tudi vzdržnost obokov električnih peči je bila prav dobra, posebno na ASEA peči.

Tudi opeka ostalih vrst kvalitetno ustreza predpisom, vendar pa ima pri fizikalnih lastnostih določena odstopanja kot posledice zastarelega tehnološkega postopka in klasičnega načina izdelave reprodukcijskega materiala.

Predsednik delavskega sveta je pred razpravo po vprašanju vzdrževanja omenil, da so o tem problemu govorili na partijski konferenci in tudi ukrepali proti članom, ki so odgovorni in soodgovorni za samo vzdrževanje. Nadalje je omenil tudi, da so mladinci na svoji letni konferenci tudi precej razprave posvetili problemom zastojev kot posledice nesistematičnega vzdrževanja strojnih naprav.

Obratovodja v poročilu o vzdrževanju omenja, da so v tem pogledu imeli razgovore z obratovodstvom strojnega vzdrževanja in ugotovili razne nepravilnosti kot posledice slabih priprav remontov in tudi nesistematičnega in pa dejansko neplaniranega vzdrževanja. Ugotovilo se je tudi, da je slab odnos do strojev tudi s strani neposrednih

proizvajalcev, ki jih slabo čistijo in vzdržujejo.

Tudi mazanje ni povsem dobro opravljeno, še manj pa kontrolirano. Ugotovilo se je, da bi Pauker stiskalnica morala iti avgusta v generalni remont, ki ga je planiralo vzdrževanje, vendar pa zaradi pomanjkanja rezervnih delov, oziroma, ker se niso naročili, se remont ni mogel izvršiti. Posledica tega je manjša proizvodnja na tej stiskalnici.

Obratovodja meni, da so v tej razpravi skušali odstraniti vse probleme, ki izhajajo iz slabega vzdrževanja. Obratovodja strojnega vzdrževanja tov. inž. Miro Noč je zahteval od odgovornih za vzdrževanje obrata, da se izdeluje plan vzdrževanja in vsekakor poveča osebna odgovornost posameznika, za kar sedaj ne moremo trditi.

V razpravi se je tudi ugotovilo, da vsi zastoji niso evidentirani, posebno na stiskalnicah. Tu so zastoji povzročeni zaradi pomanjkanja pritiska (slaba tesnila itd.), slabe drsne plošče, okvare na zobčnikih ali stikalih. Te zastoje bo v bodoče tudi treba evidentirati in jih načrtno odpravljati, ker ti zastoji po eni strani ustvarjajo nerazpoloženje proizvajalca, po drugi strani pa zmanjšujejo proizvodnjo.

Na koncu obratovodja še seznanil delavski svet s predvideno problematiko proizvodnje za oktober in pa o novem sistemu vzdrževanja in nabavljanja ognjevzdržnih opek in materiala.

Sprejeli so tudi sklep, da se družini pokojnega Lebana dodeli pomoč v višini 500 N din in dvema drugima po 250 N din. Ta sredstva so odobrili iz rezervnega sklada.

Pred nekaj dnevi je bilo to poročilo in pa poročilo o dosegi variabilnega dela glede na stanje v podjetju, posredovano tudi zboru proizvajalcev, ki so sklepe DS potrdili.

Delegati in gostje na konferenci

Naši delavci v prostem času

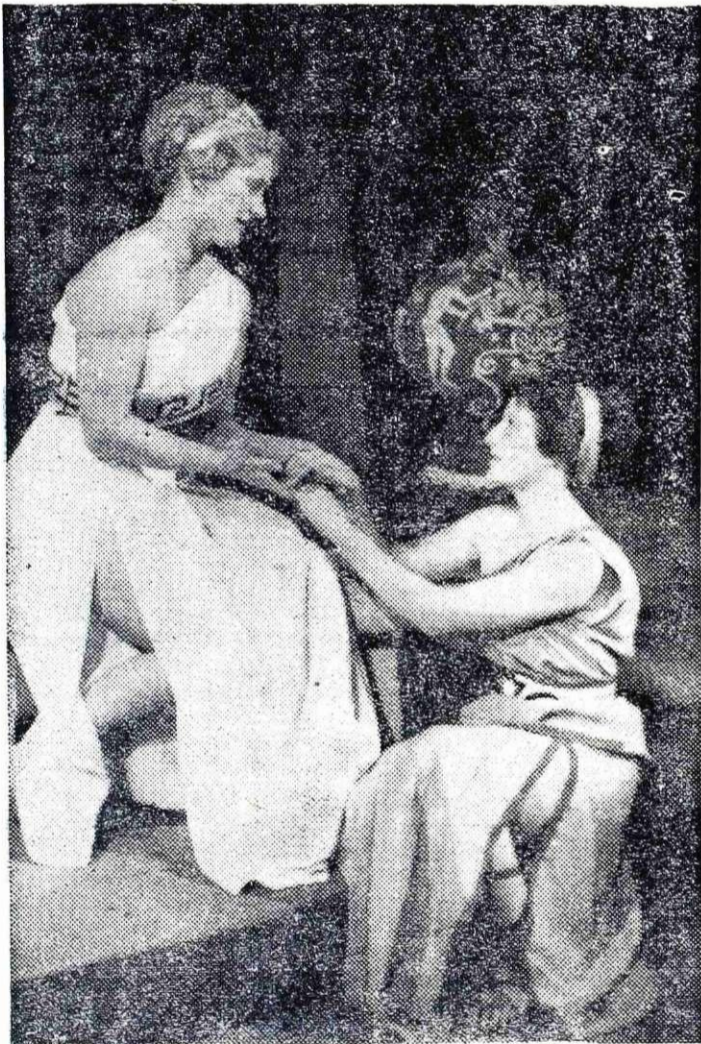
Hram boginje Talije ji je drugi dom

Ne preveč navdušena, zaradi nje značilne skromnosti, je le pristala na razgovor o sebi, čeprav bi raje govorila o čem drugem, o gledališču, kulturi... Moja sobesednica je bila tokrat **STANKA GERŠAK**, tajnica tehničnega direktorja železarne Jesenice ter dolgoletna čalnica gledališča Tone Cufar Jesenice.

Igralka, režiserka, prevajalka, učiteljica, športna delavka, mati — ter še in še. Predvsem pa je človek, ki se je gledališča oklenila z veliko prizadevnostjo, odgovornostjo, razumom in srcem. Jeseniški oder, glede na tradicijo in na obsežen program, zahteva nadpovprečno prisotnost. Koliko žrtvovanja, koliko ur in samoodpo-

ške igre, na primer tudi premikanje kavčnih skodelic. Prvič pa je veličino gledališča občutila v ljubljanski Drami, kjer so jeseniški igralci gostovali z igro Gozdica in imeli izreden uspeh.

Če bi naštevati vse vloge, kolikor jih je odigrala, bi nam zmanjkalo prostora. Z vsako vlogo je zadovoljna, pa naj bo še tako majhna.

Shakespeare: Sen kresne noči — v vlogi kneginje

vedi. Toda kljub temu, kakor nam je zaupala, je in bo ostala sužnja Talijinega hrama.

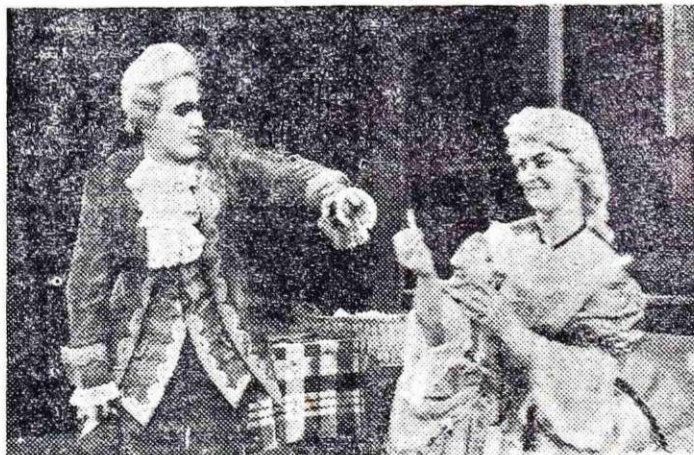
Svojo gledališko kariero je pričela že, ko se tega pravzaprav niti sama ne spominja. Njena mati jo je že v povojih odnesla na oder. Od tega trenutka dalje je stalno v gledališču. Beseda je nato tekla o nekdanjih gledališčih, ki so bili mnogo bolj skromni in ne tako zahtevni. V skrivnost odrske igre jo je prvi vpeljal režiser Bratko Kreft, ki ima tudi mnogo zaslug za kvaliteten razvoj in visoko kulturo na Jesenicah. Igralci so se morali pod njegovim vodstvom učiti abecede gledali-

Kakor je sama zatrjevala, majhne vloge v gledališču ni. Ve dobro, da so za odgovornega igralca vse vloge velike. Na odru rada predstavlja osebe z notranjimi nasprotji, ne mara pa igrati naivk. Na odrskih deskah se vživi in živi, pa naj bo stara 85 ali 15 let. Ko igra počestnico ali grofico se skuša zliti s temi osebami. Vedno pa se podreja zahtevam režiserja.

V svojem življenju na odru je doživela mnogo veselja, bili pa so tudi temni trenutki. Če se mora v kakšnem primeru smejati ali jokati, ne poskuša s prevaro. V trenutku, ko je na odru, pri odprti sceni Stanke ni

več. V bistvu se loči sama od sebe in postane tisto, kar igra, sicer ni uspeha. Do sedaj največji življenjski uspeh pa je imeli na Hvaru, ko je igrala 85-letno staro mater v igri Dom Bernarde Albe. Kljub temu, da poslušalci in gledalci niso razumeli jezika, je doživela pri odprti sceni aplavz. Član žirije hvarskega festivala dr. Klein je na zaključni svečanosti dejal: »Stara mati je zaslužno dobila aplavz. Njen šepet, igra, vse bi lahko napravilo teater, vendar ni tako. Vse je bilo izvedeno brez teatralnega afekta.« Za to vlogo je dobila poleg zlate kolajne, ki jo je prejel celoten ansambel, še posebno odličje. Zanj najlepša ter najbolj zahtevna vloga pa je bila v drami Molčeca usta, ko je safo enkrat spregovorila in to besedo Džoni. Dogodki iz odrskih desk so se vrstili s filmsko naglico. Stanka mi je še in še pripovedovala. Kmalu pa bi postala tudi žrtev gledališča. Gledališče Tone Cufar je uprizorilo na prostem v Vratih pod Triglavom igro Vida — Staša. Kot statisti so jim pomagali tudi vojaki. Ti so se tako vživali v svoje vloge, da so med predstavo pričeli metati prave ročne bombe. Ena je priletela tudi v njeno bližino. K sreči jo ni zadel noben drobec, zračni priitisk pa jo je dvignil precej od tal. Tej predstavi v naravi je prisostvovalo več kot 10.000 gledalcev, predvsem Primorcev, ki so prišli prek Luknje v Vrata.

Beseda je nato stekla tudi o režiserstvu. To delo jo že od nekdaj zanima in privlači. Kakor nam je povedala, ima režiserstvo svoj šarm. Ne da se opisati občutka, ko se ti zaupa celotni kolektiv. S svojim režiserskim delom ter skupino igralcev imaš lahko velik uspeh ali pa polom. Njena prva režija je bila kriminalka Mišnica, ki je v celoti zelo uspela kljub te-

Stanka Geršakova v vlogi komedijantke v Goldonijevi Mirandolini

mu, da je to zelo znana in zahtevna kriminalka. Režirala je tudi več mladinskih del.

Sama ni potožila, toda dobro vemo, da delo v gledališču vzame mnogo prostega časa. Ker je tudi mati, mora večkrat družinske stvari opravljati pozno v noč. V razgovoru pa je poudarila, da ji pri družinskih delih mnogo pomagajo otroci, veliko razumevanje pa najde tudi pri svojem možu.

Razgovoru sem dodal še nekaj splošnih vprašanj. Kot prvo vprašanje sem ji zastavil, kateri mesec ima najrajši. Brez premišljanja se je odločila za mesec maj, za čas, ko vse cveti in se prebuja. Zelo rada pa ima tudi dež in sneg. Na sprehodih, ko pada dež ali sneg, se najbolj sprosti in počije. Dan v tednu ji je najljubši četrtek. Nekoliko navihano je

pripomnila, da imajo služkinje v četrtkih običajno prosto. Obožuje pa popoldansko uro, ko se vleže k počitku. Rada posluša glasbo, predvsem klavirske koncerte Čajkovskega in slovenske plesse. Pri poslušanju glasbe pa je najraje sama. Bere Cankarja in Prešerna, toda za branje ji ostane zelo malo časa in se pri tem čuti nekoliko prikrajšano in zaostalo. Najljubše prevozno sredstvo ji je avto, ki ga tudi sama upravlja. Poleg tega ima tudi hobi, lahko bi rekli celo dva. Zbira skodelice za črno kavo, ki jih ima v omari že precej. Meni je postregla kavo v skodelici iz Lichtensteina, ki jo najbolj ceni. Poleg tega, v kolikor ji dopušča čas, pa se zateže k ročnemu delu. Zelo rada veze gobelin, ki pa je zelo natančno in zahtevno delo. Zelo pa je ponosna na družino Torkar, iz katere tudi izhaja. Njeno sorodstvo, ki se je pričelo s pradedom v Bohinju, ima sedaj v železarstvu že kar lepo tradicijo. Vsi sorodniki skupaj so do sedaj nabrali 479 let službovanja v železarstvu.

Še bi kramljala o tem in onem, toda čas naju je priganjal. Moral sem se posloviti. Pot jo je zopet vodila v gledališče, toda tokrat kot gledalko. Šla je na predstavo MGL Krajski komedijanti. Predno pa sem odšel, mi je še nazdravila s kozarčkom »kristusovih solz«.

P. Karlin

Spemini iz NOB

Mladi pesnik, pisatelj in slikar Viktor Gregorač

Bil je visok, postaven in lep fant svetlo kostanjevih las in rjavih oči, človeško toplih in iskrenih, takih, kakršni imajo skoro vsi pravi mladi umetniški ustvarjalci na začetku svoje umetniške poti. Če drži reklo, da so oči zrcala duše (in pri Viktorju Gregoraču je to reklo držalo), je bila njegova duša polna svetle vere v življenje in svojo umetniški prihodnost. Bil je resničen in posebno v literaturi mnogo obetajoč talent. Njegovo ime se je pojavilo v predvojnih dijaških mladinskih revijah Mentorju in Naši rasti že v letih, ko je obiskoval četrti razred gimnazije v Ljubljani. Zato sem njegovo ime poznal prej, preden sem spoznal njega in se v zadnjih dveh letih pred vojno, ko se je prepisal na gimnazijo v Kranju, z njim tesno spoprijateljil, saj so naju povezovale ista stremeljenja, isti cilji.

Nikoli ne bom pozabil našinih pogovorov o literaturi in umetnosti, razpravljanj o takratnih kulturnih dogodkih,

se navduševala ob delih Miška Kranjca, dr. Vladimirja Bartola, odličnega novelista in poznavalca človeške duše, ob Kosovelovi poeziji in poeziji Mirana Jarca, zlasti ob njegovi zbirki Novembrske pesmi, ter pesmih Mileta Klopčiča, Toneta Seliškarja in drugih, ob esejih Janka Lavrina, zlasti ob njegovi trojni študiji »Dostojevski, Nietzsche, Tolstoj« in razpravah o ruski revolucionarni poeziji mistika Aleksandra Bloka (pesniška zbirka Dvanajst), imaginista Sergeja Jesenjina in futurista Vladimirja Majakovskega, a tudi simbolista Borisa Pasternaka (umrlega komaj pred leti in čigar zadnji roman »Dr. Zivago« je po izidu v italijanskem prevodu povzročil toliko polemik na Vzhodu in Zahodu, od pretirano visoke kritike na Zahodu do pretiranega razvrednotenja tega dela v Sovjetski zvezi, kjer bo ta Pasternakov roman izšel šele letos).

Toda naj ne uham vstran, saj o povprečnem prozaistu

Pasternaku tista leta pred vojno svet ni ničesar vedel, marveč ga je poznal le kot odličnega pesnika, enega izmed velike četvorice ruskih porevolucijskih poetov, ki bi jih tudi z Gregoračem rada spoznala ne samo po esejih dr. Lavrina, marveč tudi po delih. Po zaslugi prof. Franca Šipica (krščanski socialist, pristaš ljudskofrontovskega gibanja, leta 1941 izseljen v Srbijo, padel kot partizan na Sremski fronti konec leta 1944), slavista na kranjski gimnaziji in med nami najbolj priljubljenega profesorja, sva prišla do nekaterih del, ki sva jih potem skupaj prebirala in pravzaprav skupaj spravila potrebne podatke in analize, po katerih sem potem jaz napisal šolsko seminarsko nalogo o ruski revolucionarni književnosti pod naslovom »Ruska moderna poezija in proza«. Studij te literature je imel za naju poseben mik, ker je bila v bivši Jugoslaviji razen redkih izjem prepovedana. Zanimarila pa seveda nisva tudi lažje dosegljivih del svetovne književnosti. Ogrevala sva se predvsem za Gradnikove prevode kitajske lirike in največjega indijskega pesnika Tagora. Občudovala sva kratke, sežete japonske aforistične stihe v strogi smeri japon-

ske poetike, ki sva jih odkrila v neki številki, vsaj za naju najboljše predvojne slovenske književne revije Modra ptica, ki jo je dolgo vrsto let urejal dr. Vladimir Bartol in ki je — mimogrede povedano — objavila tudi nekaj pesmi in novel jeseniškega pesnika in pisatelja Toneta Čufarja. Thomas in Heinrich Mann, Werfel, André Gide, Maurois, Mauriac, Oscar Wilde, Strindberg, Walt Whitman, Rilke, Neruda, Jiří Wolker, Bezruč, Sinclair Lewis, Jack London, Poe in druga imena svetovne literature so bila najljubši predmet Gregoračevih pogovorov.

Kako prijetno je bilo posedati pri njih doma v svetli dnevni sobi, kjer so na stenu visele Vikijeve slike. Viki ni bil samo pesnik in pisatelj, marveč tudi slikar, obetajoč krajinar in portretist, ki se je pri slikarskem delu posluževal akvarela, pastela, olja in grafike. Uvodni linorezi v zadnjem letniku predvojne dijaške revije Naša rast so vsi njegovo delo. Spominjam se krajin iz Javorniškega rovta (Viki se je rodil in bil doma na Javorniku), njegovih pripovedovanj o slikanju gorskega sveta in o ljudeh, ki jih je srečeval, cela galerija ljudi, o katerih je pisal in nameraval še pisati

ali jih naslikati. Zanimal ga je svet samotarjev, gorenskih originalov, duševni svet za normalne ljudi duševno zaostalih, otopelih ali celo blaznih ljudi. Pisal je o neki pastirici Urški, o njenem strahu pred ljudmi, in jo tudi naslikal. Žal, se ne novelica ne oljna podoba nista ohranili prav tako, kakor se skoro nič (razen objavljenega v revijah) ni ohranilo, saj je Vikija že na začetku njegove umetniške poti doletela tragična usoda: padel je januarja 1942 med talci, večinoma javorniški mladinci, na nemškem morišču v Dragi pri Begunjah, njegove starše in sestro pa so Nemci izselili, tako da po njihovi vrnitvi ni ostalo v njihovi hiši nobene Vikijeve literarne in slikarske zapuščine. Ostali so le drobci, objavljeni v Mentorju in Naši rasti. Drobci, ki jih z današnjim dnevom začenja objavljati »Železar« v spomin mladega umetnika — začetnika človeka, ki bi se prav gotovo razvil v močnega pripovednika, se je v času, ko sta odpora in boj proti nemškemu nacističnemu zavojevalcu postala prva in največja etična zahteva slehernega zavednega Slovence, žrtvoval svoje življenje za svobodo svojega ljudstva.

Miha Klinar

VIKTOR GI

Pripit ure kom objavlj zapuščine p vojne dijak torja in Naš sodili števil bili objavlj prispevki, i

Janez Krušič

V strmih stenah Dolomitov

(4. nadaljevanje)

Povratek! Fant nama je ponudil svojo vrvo za prvi spust z vrha. Tako je šlo hitreje. Za drugi 40-metrski spust v škrbino med Winkler in Stabeller stolpom smo uporabili obe vrvi. Jože, ki se je spuščal zadnji, je kavalirsko posodil dekletu plezalno čelado. Je manj lepo — a bolj varno! Se trije spusti po str-

mem žlebu, pa smo bili v podnožju. Poslovala sva se od novih plezalnih znancev. V koči sva »zalila« uspešno turo in izsušena grla z italijansko »kapljico«. Pri sestopu v Vajolet dolino naju je že hladil in močil dež. O pravem času sva preplezala »Winklerja«.

Se eno doživetje! Ko sva

že »dremala« v toplih spalnih vrečah, bi nama močno neurje skoro preplavilo šotor...

25. avgust. Počitek v taboru Vajolet — izlet do kočice Ciampedie (2002 m)

Po nočnem neurju se je prebudilo krasno jutro. Žal so bile vse stene premočene, zgoraj po policah celo pobeljene z novim snegom. Ta dan sva z Jožom določila za dan počitka. Napela sva plezalno vrvo med drevje in razobesila nanjo vso vlažno in premočeno taborno opremo.

Dovolj je bilo tudi časa za pisanje precejšnje skladovnice razglednic domačim, znanecem in prijateljem. Tudi dnevnik, ki je bil v zaostanku, sem spravil na tekoče. Ostali čas sva uničevala zaloge hrane, urejala opremo in lenarila. Sredi popoldneva nama je bilo brezdolja dovolj. Odšla sva na izlet do eno uro oddaljene gornje postaje žičnice Ciampedie na jugovzhodnih obronkih Rosengarten skupine. Lepa steza pelje skoraj vodoravno skozi macesnove gozdove vse do oblega griča, na katerem stoji gostišče in gornja postaja žičnice. Turisti se dvignejo iz Figa di Fassa kar za šeststo metrov v gorski svet s čudovitim razgledom na bližnji Rosengarten, Sella skupino, Marmolato, Latemar in drugam. Najini pogledi pa so se zamujali največ v silni

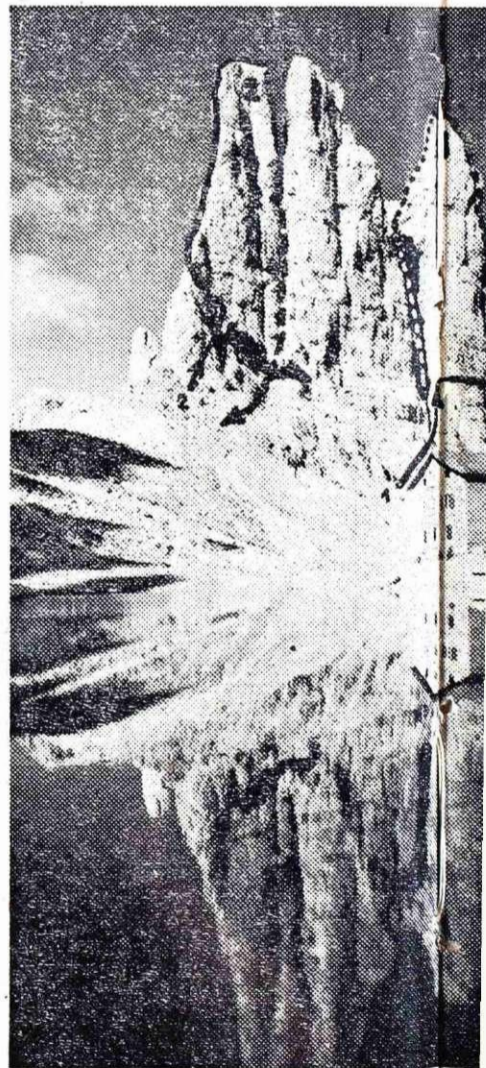
vzhodni steni Rosengarten-spitze, kateri sva obljubljala jutrišnji obisk. Z ugašajočim dnevom sva spet našla zavetje in počitek v najinem šotoru.

26. avgust. Koča Vajolet (2243 m) — jugozapadni raz Delago stolpa (2790 m — Vajolet) — Canazei — tabor blizu kočice Monte Pallidi (1880 m)

Ponoči je spet deževalo, zjutraj pa so izginjale bližnje gore v temnih meglah. Zamudni vzpon prek težke vzhodne stene Rosengarten-spitze bi bil v takem vremenu preveč tvegan. Zato obiščeva še enkrat ponosne Vajolet stolpe, ki so kratki, a »sladki«. Najlepsi med njimi Delago stolp nama itak ni dal več miru. Vedno znova so se vračale k njemu najine misli in hotenja.

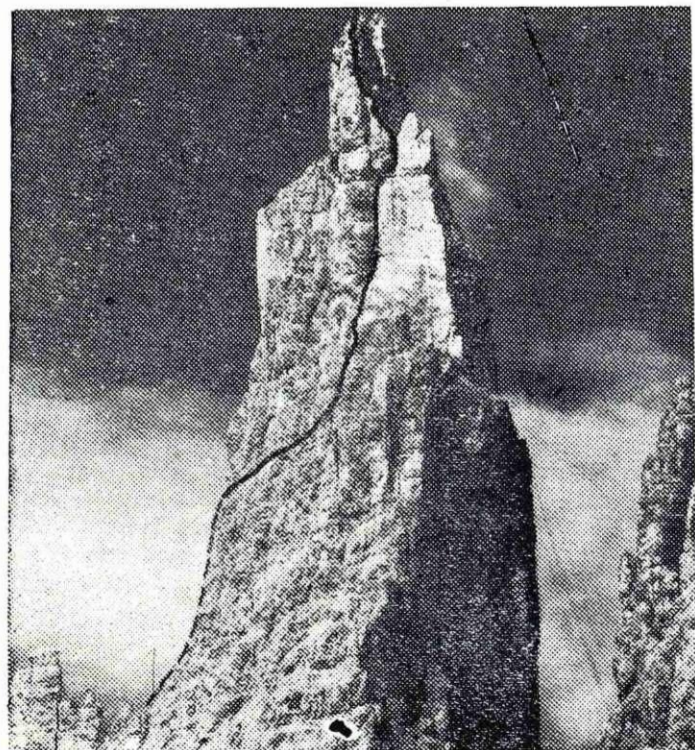
In spet sva romala po slikoviti Vajolet dolini mimo istoimenske kočice do planje s kočico Re Alberto. Tokrat je bilo v stolpih zelo malo navez. Vsaj ne bo čakanja v vrsti, kot je to običajno v lepih dneh. Tehničnega opisa smeri za 160 metrov visoki raz Delago stolpa nisva rabila. Smer je orientacijsko enostavna: točno po ostrim vertikalni rezi do vrha.

Prvi vzpon na Delago je izvedel skozi kamine samohoddec Herman Delago. Popularno smer po jugozahodnem razu pa so plezali prvenstveno leta 1911 Fiaz, Irma Glaser in Jori. Kako so se drznili lotiti v tistih časih ob skrajno primitivni plezalni opremi tega raza, ki

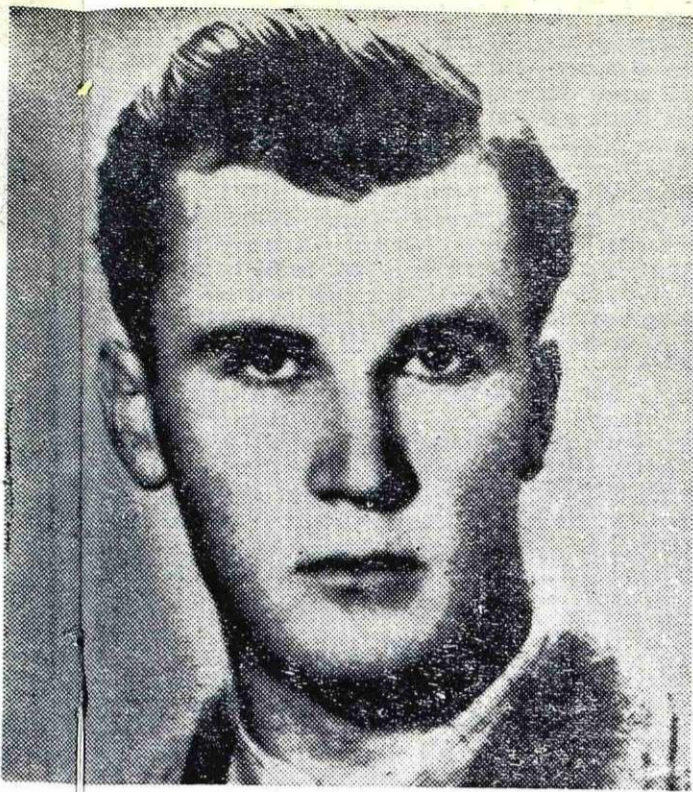
Vajolet stolpi (Rosengarten skupina)
1. Winkler stolp (2.800 m) 1 — smer vzpona
sestopa 24. 8.; 2. Delago stolp (2.790 m) 2 —
... smer sestopa 26. 8.

izgleda od kočice ali od Laurins sedla nepreplezljiv — uspeli Da
mi ni jasno. In vendar so žavnosti: i
in absoluti

Winkler stolp (2.800 m) — smer vzpona (24. 8.)

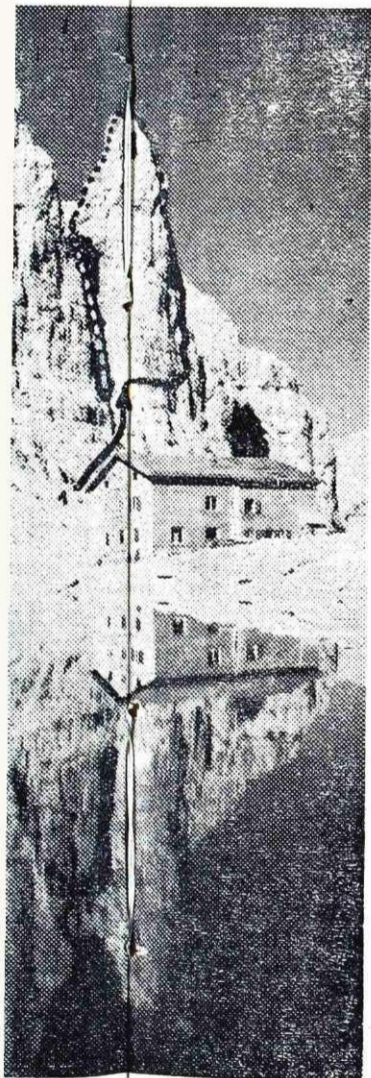
VIKTOR GREGORAČ

Pri prijavi uredništva: Z začetkom objavljivanja Gregoračeve zapuščine prosimo vse predvojnje dijake-naročnike Mentorja in Naše rasti, da bi posodili številke, v katerih so bili objavljeni Gregoračevi prispevki, uredništvu »Zele-

zarja«, da bi jih ponatisnilo. Prav tako prosimo slehernega, če morda poseduje kak Gregoračev rokopis ali delo (sliko, linorez), naj nam ga da na razpolago v prepis ali pre-fotografiranje. Vsem se že vnaprej zahvaljujemo!

V škrbini za Piaz stolpom sva pustila oba oprtnika — saj je plezanje brez nerodnih in težkih bremen res užitek. To pa sva si lahko privoščila v časovno zelo kratki plezariji. Po strmih stopnjah do raza sva bila mimogrede. Nemogoče gladki stolp pa ima ob neposrednem stiku vendarle majhne razčlembе, ki omogočajo vzpon. Začuden ugotavljaš: In vendar je šlo! Toda kako naprej? — to se sprašuješ na prvem majhnem stojišču pod gladkim rebrom, nato pod malim rumenim previsom, pa spet pod ostro rezjo, kjer si z eno nogo na levi, z drugo na desni strani raza. Oprimki in stopi so železno trdni, vendar so bolj skopo razporejeni po razu. V tej krasni plezariji, ki je vse-skozi zelo izpostavljena, sva prišla z Jožem popolno na svoj račun. Kaj podobnega žal v naših Julijskih Alpah nimamo. Po poldrugourni plezi sva si nasmejana segla v roke na vrhu ozkega stolpa. Škoda, ker nisva imela s seboj fotoaparata — saj so globinski pogledi od tod edinstveni.

Nebo pa se je vse bolj zastiralo. Hitela sva s sestopom. Spuščala sva se po vrvi prek Pichl poču v Delago škrbino ob Stabeler stolpu. Vsakih dvajset metrov nižje sva našla močan zabetoniran klin za spust, ki bi lahko zdržal tudi težo vola. Kar šestkrat sva bingljala po zraku nad vrtoglavo strmino, da sva dosegla spet podnožje pečine. (nadaljevanje)

skupina) — smer vzpona 24. 8., ... smer p (2.790 m) — smer vpona 26. 8.,

uspeli! Današnja ocena težavnosti: zelo težavno (IV) in absolutna izpostavljenost.

Viktor Gregorač

Razmerja

Potihnili so otroci pod tovarniško barako v pešeni, napol mrtvi rečni strugi. Poslednji žarki so utonili v plitvih bajerjih za vodnimi braniki in pliti.

Otroci so se potuhnjeno splazili domov. Domejevi so morali še po hribu med jablanami do doma. Vrenc, najstarejši, je oprezal, kdo je v kuhinji. Prisluškoval je ob vratih, pa ni bilo nikogar doma. Od-dahnili so se. Ko bo prišla mati, se bodo že kako izgovorili.

Mrak je legel skozi okno. Naložili so nekoliko na ogenj, da ni ugasnil, in gledali v svetle plamene. Nenadoma je razigranost ponehala. Mirno so ždeli po kotih. Ko je mati prišla, jih ni spraševala, kje so se potepali...

Komaj se je malo zasvitalo, je mati vstala in šla buditi otroke. Tiho je odprla vrata in jih pogledala, ko so vsi prežeti od poletne vročine ležali po posteljah in se smehljali svojim mladim sanjam. Ni bilo lahko materi poklicati otroke, bala se je, da se ne bi zbudili najmlajši, ki bi bruhnili v jok in bi jih bilo težko potolažiti.

»Vrenc, vstani!« je poklicala s pridušenim glasom.

V začetku se ni nič zganil, čez čas pa je le z ne-jevoljnim glasom nekaj cmeravo vprašal.

»V Ravne bomo šli, le vstani brž.«

Počasi in neradi so vstali iz postelj. Vrenc, Janko in Štefka. Pri umivanju se jim je še vedno tožilo po spanju; tako radi bi še dalje sanjali. Pa so morali poiskati čevlje in stare nahrbtnike. Hiteti so morali. Zunaj je bilo še močno temno. Doli pri reki je mati počakala še Sijanko, nato pa so zavili po bližnji navkreber do ceste in po njej šli čez Kočno in Poljane. Za bajtami so se obrnili na stezo med leščeviem. Listje je bilo še polno obilne rose, ki se je osula nanje, če so se zadeli v veje. Pri starih svilih je teklen studenec. Tresorepka, ki je pravkar pila, je prhutnila v stran na kamen in trepetala z repkom.

»Mama, žejna«, je zaprosila Štefka.

»Le potrpi, pila boš, ko pridemo v frato. Če boš pila sedaj, boš težko hodila. Pred nami je še dolga pot...«

Vzela je steklenico in natočila. Visoko v gorah ni vode in človeku se prileže, če ima kaj vode s seboj, čeprav je nekoliko sparjena. Brovnice, jagode in maline ne potolažijo žeje. Kmalu je bilo že tako strmo, da se je pot vila vijugasto. Lepo se je videlo s strme senože, kjer se je pravkar sušilo seno, v dolino. Kot na dlani so bile bajte v dnu. Na beli cesti so videli počasnega konja z vozom lesa. Kadar je voznik počil z bičem, so ga prav tja čuli in še nekaj odmevov od Mežaklje. Zdaj je bilo že zelo svetlo, le sonca še ni bilo. Bolje je, da zdaj pohite, da jim potem ne bo treba hoditi v vročini. Zajel jih je gozd. Mati in Sijanka sta stopali zadaj, otroci pa so hodili spredaj in se oprijemali nizkih vej, da so si tudi z rokami pomagali premagovati strmino. Debele korenine in precej veliki kamni so gledali iz poti, zato ni drselo. Včasih je kdo s čelom pretrgal pajčevino, razpeto med potjo, vendar ne dolgo: kmalu je posijalo med bukovim listjem sonce in rosa na pajčevinah se je kristalno zaiskrila. Sedaj so se jim mogli umakniti. Postalo je toplo. Otroci so slekli volnene jopice. Za mater je bilo spet breme več. Vsem trem je nosila na rokah te jopice, samo da bi laže hodili in da ne bi godrnjali. Že je s težavo premikala noge. Pri vsakem koraku je tiho vzdihnila. Glasno ni hotela zaradi Sijanke in zaradi otrok. Najbrž bi se jim smilila in potem bi bilo vsem težko. Bolje je, da otroci laže hodijo. Bo že kako prišla do poseke.

»Trpljenje je z malinami,« je dejala mati Sijanki.

»Eh, da! Najprej te vso izmuči pot, ko pa komaj še stojiš, je treba obirati...«

No, pol ure po Jankovem in Štefkinme sitnarjenju so vendar prišli na poseko. Radi bi se malo odpočili, a ni bilo časa. Kanglico je bilo treba vzeti v roke in začeti z delom. Po precej strmem svetu so rasle maline, vmes pa koprive, velike kot človek. Otroci so se večkrat zmotili in so razočarani odkrili, da tisto ni polni, zreli grm malin, ampak gorski bezeg. Počasi so se polnile kanglice. Še tolikokrat je bilo treba iztresti do vrha velikega lonca. Vrencu je prišlo večkrat na misel, kaj delajo otroci pri bajerju pod barako. Zamislil se je v tisti njihov raj. Dobro je bilo to, je vsaj pozabil na vročino in pusto obiranje. Roke so mu kar same iskale debele maline.

Preveč tiho je postalo Vrencu. Zbal se je te velike, strašne tišine. Čudno je bilo. Noben ptič se ni oglasil, materino pogovarjanje s Sijanko je zamrlo že zdavnaj. Najbrž je preveč zašel. Strah ga je bilo, čeprav je že marsikdaj nabiral tod okoli drva. Nekaj ga je stiskalo v grlu, pa je zavpil:

»Mati!«

Nič... Potem znova:

»Mati!«

Zdaj se mu je zazdelo, da sliši odgovor. S trudnimi nogami je tekkel za glasom. Na vrh griča je moral. Tam se bo že bolje videlo, kam je zašel. Zdaj ni pazil, kam je stopil. Bose noge so mu opraskale robide in ožgale koprive. Ob jelšev štrcelj se je zadela in padel, da so se vse maline stresle. Tresoč se je pobral in površno zmetal maline nazaj, kar jih je ostalo na kupu. Silno mu je bilo srce, najraje bi zajokal.

Na vrhu griča je pa le čez čas ugledal rdečo Štefkinjo obleko in belo Jankovo srajco spodaj nekje. Upehan je pritekkel k materi in zajokal. Ko se je naihnel, ga je mati pobožala in mu s predpasnikom obrisala solze.

Opoldne so nekaj malega pojedli. Sijanka je menila, da ni več vredno obirati na tej poseki, da je že premalo. Ves Javornik da je že prišel sem gori obirat. Ni vredno truda in dolge poti.

»Res ni kaj prida dobiti, a v bližini ni nobene poseke, da bi jo poznala,« je dejala Domejka.

»Zdaj je poldne, lahko bi prišli še za Mežakljo. Tam sem obirala lani in lahko rečem, da boljše poseke še nisem videla. Dobro bi bilo, če bi šli. Ali naj gremo prazni domov?«

»Če ni predaleč.«

»Ne bo sile. Do noči bomo lahko doma.«

Šli so. Spet so se jim oznojila čela. V sencih jim je neprestano tolklo. Drevje je bilo tu že zelo redko. Po dolgi, široki preseki so šli, kjer je bil speljan daljnovod.

Nobene prave poti že ni bilo več, le električni drogovi so jim kazali izhod iz neizmerne goščave. Na tej brezkončni poseki, ki se je vlekla pod žicami, je raslo pritlikavo drevje in grmovje iz jelševih štorov. Kot kače so se ovijale dolge vrvi robidovja med praproto in nizkimi smrekami. Vsi so že imeli opraskane noge. Slan pot jim je tekkel po telesu in dražil praske na nogah, da so začele rane neusmiljeno peči in je Štefka jokala. Tudi Janko in Vrenc sta s težavo zadrževala solze. Mati je bila bleda. Brez besed je šla za otroki in jih venomer gledala. Utrujenost in skrb sta ji sijali iz oči.

Le Sijanka je hodila z nekako voljo in ni kazala čemernega obraza. Njeno obličje je bilo vdano in skoraj smehljajoče. Prenehala je govoriti z materjo. Nekaj posebnega je bilo to.

Na vrhu Mežakljinega hrbita se je vlekla poseka še dalje, dalje. Nič ni dejala mati Domejeva. Tiho je šla naprej s tvorom nabranih malin in mislila na pot na Golgoto.

Dolgo so že hodili, otrokom se je zdela pot pod električnimi drogovi neskončno dolga in skoraj verjeti niso mogli, da je je konec, ko so prišli k drvarski bajti, sredi lepe poseke. Bila je zapuščena, samotna. So pravzaprav nekaj posebnega takele kočice. Zde se mi kot matere, ki samo čakajo otrok, da jih tolažijo in jim odpuste, ker so jih zapustili. Kadar pridejo drvarji, jih veselo pozdravi ta zvesto čakajoča kočica in jim da zavetja pred nevihto. Drvarji spet zapuste kočico in ta osami, zamrje, pa vendar je kot pes zvesta in čaka prihoda svojih gostov.

Na severni strani kočice je Vrenc našel veliko, dolgo korito pod kapom. Vode je bilo za ped, a je bila temna in različne vodne živali so plavale po nji. Vendar Vrenc ni pomišljal. Sklonil se je in pil. Sele po nekaj požirkih je sparjeno grenko vodo izpljunil. Janko in Štefka sta tudi hotela piti, pa sta vodo tudi brž izpljunila.

Da bi zdaj obirali, niti pomišlili niso. Zadovoljni so bili, da so se rešili trnjeve poti. Legli so v senco in gledali v visoke smrekove vrhove. Zdaj že niso več čutili ne lakote ne žeje. Tako počivanje je nekaj posebnega. Poznajo ga samo tisti, ki veliko trpe; bogatim je pa ta užitek neznan.

Sonce se je že nagibalo. Nekje je tolkla žolna na deblo. Otroke je že začelo tiščati iverje po tleh, kjer so ležali. Poiskali bi si boljši prostor, a je prihajal že večerni mrak in mati je pomišljala na dolgo noč, ki jo bo treba nekje prespati. Njej bi bilo vseeno kje, ne bi je skrbelo prebiti noči na prostem ob ognju. Otrokom bo pa mrz in strah bi jih bilo.

Vstali so. Noge so se jim opotekale. Pojedli so polovico kruha, ki jim je ostal opoldne in nekaj skute. Niso se marali preveč najesti skute, ker je slana in bi jih ponoči prehudo žejalo.

(nadaljevanje)

Nadaljnje izpopolnjevanje organizacije dela komercialnega sektorja

O naslovnem vprašanju se v zadnjem času slišijo razna stališča o vlogi služb komercialnega sektorja v novih pogojih gospodarjenja, o dobri ali slabi učinkovitosti teh služb itd. Taka razmišljanja so normalna v sedanjih okoliščinah. Potruditi pa se moramo, da bo čimveč stališč, tudi konstruktivnih in ustvarjalnih.

Znano je, da nobenega pobjava ne moremo in ne smemo obravnavati statično, kot zavedno danega. Ta resnica velja še tem bolj v pogojih graditve našega gospodarstva in komercialne službe v socialistični delovni organizaciji. Zaradi tega moramo biti sposobni in pripravljeni nenehno izpopolnjevati organizacijo dela in jo prilagajati novo nastalim okoliščinam. Ko smo v letu 1962, prvič v povojni zgodovini prvič začutili negotovost na tržišču pri prodaji naših proizvodov je DS na 28. rednem zasedanju pravilno ocenil situacijo. Sprejel je ustrezne sklepe, ki so omogočili, da so komercialne službe v Železarni kolikor toliko pripravljene dočakale resnejše napore mladega socialističnega gospodarstva za težko, a edino pot nadaljnega utrjevanja našega gospodarskega sistema.

Preletimo na kratko prehojeno pot na področju prodaje.

Uredba o obvezni distribuciji naših proizvodov iz leta 1947 je veljala do 1952. leta. Vsi posli so se odvijali preko BDCM in je prodajna služba v Železarni predstavljala številčno močno (27) grupo evidentičarjev.

V letu 1952 so bile ukinjene resorne direkcije, začne se decentralizacija gospodarstva in rodilo se je delavsko samoupravljanje.

V tem času bi naj se uveljavila svobodna prodaja, kar pa zaradi velikega pomanjkanja naših proizvodov ni bilo mogoče. Sistem razdeljevanja je prešel na Železarno. Sodelovanje med železarnami je dobilo nove, prostovoljne oblike. Še vedno smo bili vezani pri delitvi na proporce Zavoda za plan FNRJ. Do delne zaostitve tega sistema je prišlo v letu 1959 in 1960, ko smo bili z uredbo ponovno vezani na obvezno razdelitev jekla določenim potrošnikom s tem, da so se potrošniki morali držati naših regulativov o minimalnih količinah. Tudi neplačevanje kupca nas je lahko osvobodilo te dolžnosti.

Ta zadnja uredba je med drugim odraz poizkusov tistih elementov v vodstvu, ki so se borili za zastarele metode gospodarjenja. V takih pogojih nismo razvijali organizacije komercialnih služb niti nismo skrbeli za potrebne kadre.

Zaradi tega so bili ukrepi DS v letu 1962 dejansko že prej prepoznani kot pravočasni. Prva uvertura v gospodarsko reformo v letu 1962 je zamrla in zopet je nastopilo obdobje močnega povpraševanja po naših proizvodih, dokler ni v začetku letošnjega leta gospodarska reforma pokazala pra-

vi obraz. Od leta 1962 do lani smo uspeli izpopolniti skoraj vsa delovna mesta po novi organizaciji razen referata za kvalitetna in plemenita jekla v servisni službi na prodajnem oddelku. Danes lahko ugotovimo, da je dosežen velik napredek tudi v pogledu kvalitete kadrov v komercialnem sektorju. Nekateri tovariši pridno izpopolnjujejo svoje znanje z izrednim študijem, nekatere pa ta naloga še čaka. Na tem področju je treba kljub uspehu še veliko storiti.

Dosedanji uspehi na organizacijskem in kadrovskem področju in nove tržne razmere omogočajo in zahtevajo nadaljnjo izpopolnjevanje organizacije dela v komercialnem sektorju.

V skladu s razvojem našega gospodarstva smo v času nastajajoče decentralizacije ustanovili leta 1953 Oddelke za zunanjo trgovino. Danes ni potrebno posebno dokazovati koristnost in nujnost tega ukrepa, saj si je težko predstavljati, kako bi brez tega oddelka vsa leta doslej reševali dovolj komplicirano problematiko uvoza pri stalnem pomanjkanju deviznih sredstev. Prav tako važna in nič lažja naloga oddelka je bil izvoz v pogojih, ko je doma prevladovalo tržišče proizvajalca. Takrat in do nekaj mesecev nazaj smo le s težavo izborili potrebne količine naših proizvodov za izvoz. Danes, ko je velik problem blago prodati vemo, da je ca 30.000 ton izvoza izredno pomembno. Zdaj seveda tudi vemo, da bi ne mogli preko noči dobiti kupce na tujih tržiščih v pogojih velike konkurence. Poleg tega je tudi znano, da nas je tuje tržišče vztrajno prisiljevalo treznejše presoje lastne nape. Te izkušnje so nam dobrodošle danes, ko so enaki problemi nastopili tudi na domačem tržišču.

Kakor že rečeno se z gospodarsko reformo bistveno spreminjajo tudi pogoji trgovanja tako na področju nakupa, kakor prodaje.

Na področju prodaje je že in prej ali slej ostane osnovni problem čim popolnejše in racionalnejše zaposlovanje proizvodnih kapacitet.

Zaradi tega ni več koristno deliti prodajo na domače in tuje tržišče. V zadnjem času se nam vsiljuje tudi potreba po menjavi proizvodov črne metalurgije z železarnami v državah SEV. To in tudi združevanje določenih akcij z drugimi železarnami doma in v tujini zahtevajo vse bolj integralno — nedeljivo obravnavanje prodaje.

Na področju nabave se problematika tudi bistveno

spreminja, ko že prevladuje tržišče kupca. Kakor se bo prodaja vse bolj srečevala s tujo konkurenco na domačem tržišču, tako bo vse manj omejitev za nabavo blaga v tujini. Zaradi tega moramo zagotoviti tako organizacijo dela, ki bo nedeljivo obravnavala problematiko nabave s pogojem: »Čim ugodnejše kupovati.«

Devizna situacija se je že spremenila in čeprav bi še lahko doživeli določeno omejevanje uvoza zaradi pomanjkanja deviz lahko rečemo, da je to področje v glavnem normalizirano.

Med železarnami imamo pogodbo v okviru UJZ o medsebojnih dolžnostih in pravicah pri oskrbovanju z devizami za uvoz. Tudi z banko smo v tem pogledu v pogodbenem odnosu. Zaradi tega ni več toliko operativnega poseganja v devizno problematiko kakor v preteklosti. Smo v času, ko je najvažnejša deviza dinar. Odgovornost za finančno poslovanje spada tedaj nedeljivo v finančni sektor.

Praksa tudi nakazuje potrebo ločiti skrb za skladišča in zaloge od skrbi za nabavo. To je nujno če hočemo doseči boljše gospodarjenje z zalogami repromateriala.

Na osnovi takega stanja se je končno skristaliziral predlog, ki ga bodo obravnavali organi upravljanja in sicer:

Oddelke za zunanjo trgovino bi se razformiral na ta način, da gre odsek za izvoz

v prodajni oddelek, oddelek za uvoz pa v nabavni oddelek. Dela, ki jih sedaj opravlja bančno-devizni odsek bi se po značaju dela delila na nabavo, prodajo in na finančni sektor.

Na ta način bi pravilno razmejili naloge med finančnim in komercialnim sektorjem, kar je v novih pogojih tudi mogoče in edino pravilno.

Vzporedno s temi spremembami bi v okviru nabave formirali odsek za skladiščno in materialno službo in enotno špedicijo za vso Železarno.

Število delovnih mest bi po novi organizaciji ostalo enako, razen enega delovnega mesta za špedicijo v novi valjarni Bela.

Ce pri tem upoštevamo, da imamo v oddelku za zunanjo trgovino že od leta 1962 eno stenodaktilografko preko normativa, ostane tedaj število ljudi enako in tudi masa OD skoraj enaka. Seveda bi bilo nepravilno če bi ocenjevali navedene spremembe iz formalno organizacijske strani. Zaradi napačne presoje so nekateri delali napačne zaključke v zvezi s predvidenimi spremembami. Slišati je bilo mogoče, da je reorganizacija zaradi odpovedi šefa odd. za zun. trgovino, da analogno tudi doslej taka služba ni bila potrebna, da smo napačno delali doslej itd.

Resnici na ljubo moram povedati, da sem ustno že lani predlagal take spremembe in da sem dal enak pismeni predlog 14. 3. 1967, torej takrat, ko še nisem mislil na odhod iz Železarne.

Predložene spremembe moramo gledati kot nujno izpopolnjevanje organizacije de-

la v komercialnem sektorju, ki mora omogočiti boljše vsebino dela. Predložena organizacija po mojem mišljenju še ni dokončna. Razvijati jo je treba naprej in jo prilagajati eventualnim novim razmeram na tržišču.

Prepričan sem, da bo tudi proces integracije železarn šel svojo nujno pot in da bo tudi zato potrebno organizacijo dela dalje prilagajati in izpopolnjevati.

Predložena organizacija v sedanjih pogojih omogoča bolj jasno razmejevanje dolžnosti posameznih služb in odgovornosti posameznikov.

Ob primerni skrbi za kadre bodo zopet dozoreli pogoji za nove spremembe v stalni skrbi za čim boljše gospodarjenje.

Zvone Teržan

Tudi v zahodnonemških železarnah imajo težave z naročili

V ZN železarni Bochum imajo premalo naročil za svojo hladno valjarno. Zato so v tem obratu vpeljali pred dvema tedni skrajšan delovni čas. S treh izmen so prešli na obratovanje na dve izmeni in delovni čas so skrajšali od prejšnjih 40 na 32 ali celo samo na 24 ur tedensko. S tem ukrepom skrajšanega delovnega časa je pri-začeto 350 delavcev ali približno 10 % celotnega števila zaposlenih v tej železarni. (Po Neue Zürcher Zeitung)

Položaj ZMS v občini Jesenice

Letna konferenca Zveze mladine v jeseniški občini bo 29. oktobra. Med drugim bodo obravnavali tudi dosedanje delo mladinske organizacije. Namen mojega članka je, da kritično osvetlim ta problem.

Vsi se zavedamo, da bi mladina na Jesenicah lahko naredila mnogo več, kot pa v resnici je. Prav gotovo ni enostavno odgovoriti na vprašanje, kje so vzroki, da mladinska organizacija ne more vedno izpolniti tistega, kar od nje pričakujemo. Če se nekoliko ozremo na nje-no delo, nam bo mogoče uspelo najti nekaj odgovorov na to vprašanje.

Že dalj časa opazujemo v našem družbenem življenju kvalitetne spremembe. Tako postaja komuna oz. občina osnovna družbeno-politična skupnost, v kateri se koncentrira vedno več funkcij, ki so še pred relativno kratkim časom spadale v pristojnost republike ali celo zveze. Zveza mladine je bila ena izmed prvih družbeno-političnih organizacij, ki je prilagodila delo novim pogojem.

Seveda ta proces ne more potekati brez posledic, tako pozitivnih kot negativnih. Po eni strani je občinskimi komitejem ZMS ustrezalo, da

so postali samostojnejši kreatorji svojega dela, po drugi strani pa je to tudi negativno vplivalo na kvaliteto dela. Eno je izpolnjevati naloge, ki ti jih nekdo postavi, drugo pa je samostojno proučevati problematiko in iskati najbolj ustrezne rešitve. Seveda tega problema ne moremo proučevati ločeno od ostalih, ki so z njim tesno povezani. Večja samostojnost zahteva bolj sposobne kadre. Poleg tega so za tak način dela potrebna večja denarna sredstva. Pozabiti ne smemo tudi na večjo koordinacijo pri delu z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami. Najvažnejša stvar pa so nove oblike in metode dela, ki jih mora odkrivati in jih uporabljati občinski komite v novih pogojih dela.

Tudi občinski komite ZMS na Jesenicah je bil podvržen tem spremembam. Žal moramo ugotoviti, da se ni najboljše znašel.

Najprej pogledimo, kaj je kot izvršilni organ ZMS naredil v zvezi s kadrovanjem.

Čeprav se člani občinskega komiteja volijo na letni konferenci, ki je najvišji organ ZMS v občini, ima vendar kadrovska komisija s tem, da predlaga kandidate za člane občinskega komiteja, precejšen vpliv na končen rezultat volitev. Zdi se mi, da je izbira članov občinskega komiteja eden tistih centralnih problemov, okrog katerih nastajajo vse poznejše težave. Zato je prav, da mu posvetimo največ pozornosti.

Predvsem se moramo zavedati, da med mladino upada zanimanje za delo v takšni mladinski organizaciji kot jo poznamo danes. Pogosto se dogaja, da sposobni mladinci odklanjajo sodelovanje v organih ZMS, ker ne zadovoljuje njihovih interesov. Tako se moramo zadovoljiti pač s tistimi ljudmi, ki so pripravljeni sprejeti določene funkcije. Vprašanje pa je, če so ti ljudje usposobljeni za opravljanje nalog, ki so v zvezi s to funkcijo. Ta primer lahko ilustriram s stanjem v občinskem komiteju na Jesenicah. V zadnji mandatni dobi je bil občinski komite prisiljen zamenjati polovico svojih članov. Glav-

S skupščine občine Jesenice

Turistične kapacitete v letu 1966 po vrstah turističnih objektov

(Bilten SOb Jesenice šte. 1)

VRSTE OBJEKTOV	število				
	objektov	sob	ležišč	stal-pomožnih	skupaj
hoteli	8	223	453	—	453
gostišča, prenočišča	18	41	99	47	146
planinske postojanke	13	96	466	236	702
počitniški domovi	20	205	614	88	702
klimatska zdravilišča	3	121	296	—	296
zasebna gostišča	23	19	56	—	56
zaseb. gospodinjstva, ki odajajo sobe	202	347	582	287	869
delav. restavr.	7	—	—	—	—
skupaj	—	1.052	2.566	658	3.224

ŠTEVILO LEŽIŠČ PO KRAJIH V 1966. LETU (stalna in pomožna)

	družbeni sektor	zasebni sektor	SKUPAJ
Mojstrana	571	118	689
Gozd Martuljk	321	x*	321
Kranjska gora	916	584	1.500
Podkoren	55	—	55
Rateče Planica	148	179	327
Jesenice, Zirovnica in ostala območja	288	44	332
skupaj	2.299	925	3.224

OPOMBA: * zasebni sektor v Gozd Martuljku je zajet pod Kranjsko goro

ni vzrok je bil v tem, da niso v redu izpolnjevali svojih nalog. To vsekakor kaže na nezadostno selekcijo pri izbiri članov. Seveda se vsaka sprememba v sestavi komiteja odraža na delu organizacije. Omeniti moramo tudi njihovo strokovno usposobljenost. Sami člani komiteja priznajo neizkušenost v delu. To spoznanje postavlja nove naloge pred kadrovske komisije. Nujno je, da pri novem predlogu dobro premislijo, katere mladince bodo predlagali v novi komite, kajti drugače bomo drugo leto spet ugotavljali iste stvari. Tudi ni opaziti večje koordinacije dela med družbeno-političnimi organizacijami v občini in občinskem komitejem ZMS. Seveda je potrebna samostojnost v delovanju mladinske organizacije, toda ločiti moramo pojma samostojnost in sodelovanje na eni in odvisnost ter dirigiranje na drugi strani. Če pogledamo po ostalih občinah, bomo videli, da ponekod družbeno-politične organizacije in ZMS zelo plodno sodelujejo. Tudi komiteju na Jesenicah ne bi škodilo, če bi okrepilo sodelovanje z Zvezo komunistov, SZDL, sindikatom in Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij itd. To lahko le koristi tako ob-

činskemu komiteju ZM kot celotni organizaciji. Dobili bodo lahko izdatno pomoč pri organizacijsko-ideološkem delu, ki je šibka točka mladinske organizacije na Jesenicah. Tudi izkušnje, ki jih lahko posredujejo starejši tovariši mladincem v komiteju, ne bodo odveč.

Najvažnejše vprašanje pa se mi zdijo nove metode dela, ki jih mora ob spremembi vloži uporabljati mladinska organizacija. Na tem področju je po mojem mnenju storil občinski komite najmanj. Če se samo ozremo na nekatere najvažnejše akcije, ki jih je izvedel komite v zadnji mandatni dobi, se bomo o tem sami prepričali. Naj nekatere naštejemo: seminar za vodstva aktivov in člane občinskega komiteja, predavanje po posameznih aktivih, organizacija tedna mladosti, obiski po aktivih, sobotni plesi pri Jelenu ipd. Prištevamo lahko še delo posameznih komisij pri občinskem komiteju in delo klubov OZN, medtem ko o ostalih oblikah dela, kot so marksistični krožki, aktiv mladih komunistov in, kot sem že enkrat omenil, sodelovanje z družbenimi organizacijami, zaenkrat ne moremo zadovoljivo govoriti.

Dušan Pleš

Seja zbor delovne skupnosti

V sredo, 11. oktobra, so se ponovno zbrali člani zbor delovnih skupnosti, to je polovica odbornikov občine Jesenice. Seja zbor je bila potrebna zato, ker ta zbor ni bil sklepčen ob priliki skupne seje 6. oktobra. Navzoči so razpravljali o zadevah, o katerih je že sklepal občinski zbor. V celoti so potrdili urbanistični načrt za območje Mojstrane in Dovjega, s pripombami so potrdili odloka o hišnem redu na območju občine Jesenice ter potrdili predlog pravilnika o dodeljevanju stanovanj občanom. Potrdili so tudi osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prispevkih občanov, potrdili so predlog odloka o zaključnem računu proračuna občine Jesenice za leto 1966 ter predlog o ustanovitvi reševalnih enot v ustanovah, zavodih, delovnih in drugih organizacijah in organih državne uprave za preventivne ukrepe pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami. Na koncu seje so potrdili tudi predloge za nekatere razrešitve in imenovanja. Odborniki zbor delovnih skupnosti so imeli v glavnem enake pripombe o vprašanih in problemih kot odborniki občinskega zbora skupščine občine Jesenice. Tako so sprejeti sklepi postali tudi veljavni.

T. L.

Število trgovin in razvrstitev po krajih

(Bilten SOb Jesenice šte. 1)

	PRODAJALNE					
	prehramb. in industrij. artiklov	mesa in mesnih izdelkov	vina	tobaka in tobakačnih izdelkov	bencinske črpalke	
Jesenice	45	6	3	12	—	
Javornik	3	2	—	2	1	
Koroška Bela	2	—	—	1	—	
Blejska Dobrava	1	1	—	—	—	
Planina pod Golico	1	—	—	—	—	
Hrušica	1	1	—	1	—	
Zirovnica	2	1	—	1	—	
Breznica	1	—	—	—	—	
Kranjska gora	5	2	1	2	1	
Rateče	1	—	—	—	—	
Podkoren	1	—	—	—	—	
Gozd Martuljk	1	—	—	—	—	
Mojstrana	1	1	—	1	—	
Dovje	1	—	—	—	—	
Skupaj	66	14	4	20	2	m ²
PRODAJNI PROSTOR SKUPAJ (1965. leta)						4.903
od tega						
— poslovalnice s sedežem v občini						2.589
— poslovalnice s sedežem izven občine						2.314
PRIROČNA SKLADIŠČA SKUPAJ (1965. leta)						4.342
od tega						
— poslovalnice s sedežem v občini						1.931
— poslovalnice s sedežem izven občine						2.411
						N din
OPRAVLJENI PROMET V TRGOVINI v L. 1966						122.896.000
— promet na debelo (predhodni podatki)						37.226.000
— promet na drobno (predhodni podatki)						85.670.000

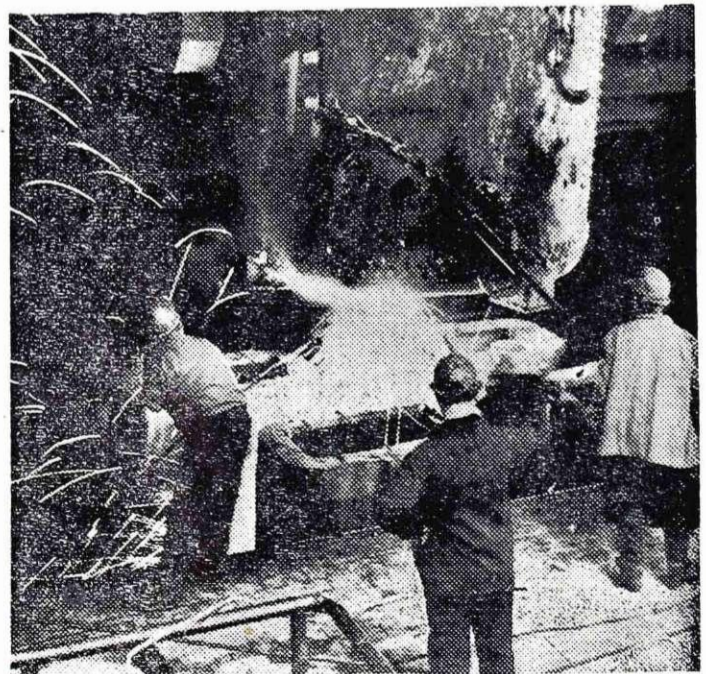
Seja sveta za družbeni plan in finance

V ponedeljek, 16. oktobra, je bila 3. redna seja sveta za družbeni plan in finance pri skupščini občine Jesenice. Najbolj pomembna je bila razprava o devetmesečni realizaciji dohodkov in izdatkov občinskega proračuna. V tem času je bilo ustvarjenih brez prispevka za uporabo mestnega zemljišča skupno dohodkov od celoletnih 13.500 tisoč N din — 9.718.322, kar pomeni, 71,99 %. Dohodki občinskega proračuna so tako za okroglo 3 % pod planom, kar gre največ na račun manjših prispevkov od osebnih donodkov, ki se predvsem glede na težave v Železarni niso gibali po predvidevanjih. Prispevki od osebnih dohodkov so kar za 8,73 % pod planom, medtem ko pa so dohodki od raznih davkov višji. Na seji so še sklenili, da še v naprej ostane v veljavi določilo o 5 % omejitvi vseh izdatkov proračuna. V ostalih točkah so razpravljali še o dodatnih sredstvih v višini 53.500 N din za regres mleka, saj bi se sicer moral ta občutno podražiti. Po pregledu finančnega poslovanja reševalne postaje na Jesenicah so iz sredstev

proračunske rezerve odobrili nakup rešilnega avtomobila, vendar s pogojem, da tudi skupščina Radovljica kupi rešilni avto. V dodatni točki pa so iz istih sredstev odobrili 20.000 N dinarjev občinskemu odboru DPM za dokončno

ureditev otroškega letovišča v Novigradu. Sicer pa so največji razpravljali še o nekaterih zemljiških zadevah in vlogah za oprostitev plačila občinskega prometnega davka od poseka in razreza lesa.

L. T.

Vlivanje na livne vozove v martinarni

Jeseniški kulturniki na obisku v Smederevu

Slovenski ples in pesem v Smederevu

V petek zvečer, 13. oktobra, se je izpred delavskega doma na Jesenicah podala na dolgo pot skupina mladih iz našega mesta. Njihov cilj je bilo »Oktobrsko srečanje 67« v Smederevu v Srbiji. V želji, da zbliža mlade vseh krajev Jugoslavije, da čim lepše proslavi 100 letnico osvoboditve Smedereva izpod Turkov, 50 letnico velike oktobrske revolucije in 23 letnico osvoboditve mesta izpod okupatorja, je tamkajšnji občinski komite mladine skupno s tovarniškim komitejem Rudnika in Železarne organiziral kulturno-zabavno manifestacijo. Mladi naj bi se pomerili v petju narodnih in zabavnih pesmi ter v izvajanju narodnih plesov.

Jesenice so zastopali večina mladi člani Ansambla narodnih plesov in pesmi DPD Svobode Tone Čufar ter pevci. 22 nastopajočih in 11 članov občinskega komiteja se je tako »ukrcalo« v avtobus Ljubljana transporta. Kljub začetni nervozni in nezadovoljstvu, ker podjetje ni izpolnilo naročil glede avtobusa, saj Deutz ni bil najbolj prostoren in udoben za tako dolgo pot, je kmalu po odhodu zavladalo živahnije razpoloženje. Tako smo se kar naenkrat znašli ob motelu v Brezicah, kjer je bil naš prvi postanek. Potem pa je šlo tako vse do Beograda. Le po številnih lučeh smo zaznali večje kraje in tovarne, vozili smo se mimo širnih polj, topolovih nasadov in predelov, kjer raste le borna trava in grmičevje. Nekateri so utrujeni od celodnevne dela kmalu zaspali, drugi se zopet niso in niso dali ugnati. Na cesti, ki je zelo slaba in že zdaleč več ne zasluži imena avtocesta, je kljub nočnemu času bilo veliko prometa. Živahno je bilo tudi na številnih bencinskih črpalkah s prostornimi bifeji in okrepčevalnicami, kjer kljub jutranjim uram dobiš poleg pijače tudi topla in hladna jedila. Še trikrat smo se ustavili, saj je končno tudi motor našega avtobusa, ki je pridno požiral kilometre zahteval svoje. Zgodaj, že ob 5. uri, pa smo se ustavili pred železniško in avtobusno postajo v Beogradu. Domačini in pa ljudje iz bližnjih in daljnih krajev, ki so prihajali iz vseh koncev z različnimi prometnimi sredstvi so hiteli po vsakdanjih opravilih. Več kot uro smo imeli časa in porazgubili smo se po bližnjih ulicah v želji, da si ogledamo trgovine in izo'žbe ter da se okrepčamo, največ seveda s pristnim in

svežim burekom. Začelo se je tudi daniti, obetal se je lep dan, pred nami pa je bilo le še del vožnje do Smedereva — našega cilja. Če iz Beograda krenete proti vzhodu Srbije po asfaltni cesti ali pa z rečno ladjo vzdolž Donave, potem se boste po nepolni uri vožnje srečali z zgodovino v obliki masivnih zidov in 25 stolpov. Pet stoletij se že močna trdnjava Despota Đurđa ogleduje v valovih reke, trdnjave kakršni po velikosti ni primere v Evropi.

Sedanje ime Smederevo, mesta na desnem bregu Donave, se prvič omenja v zgodovini leta 1019, le nekaj stoletij po naselitvi Slovanov v te kraje. Veliko pozneje, ko je bila Srbija za časa vladanja Despota Đurđa razcepjena, ko so bile izgub. važne strateške trdnjave Golubca in Beograd, je ta izbral prav Smederevo, kot najprimernejši kraj za izgradnjo nove trdnjave. Gradnja se je začela leta 1428 in je ob izredno težkih pogojih dela trajala celih 27 let. Iz iste dobe je tudi cerkva na pokopališču, v kateri naj bi bil po mnenju nekaterih pokopan tudi Despot Đurđa. Smederevo ima še en pomemben spo-

menik, takozvani »Karadordev dud« — drevo pod katerim je 8. novembra 1805 Džidar Muharem Guša izročil ključke mesta Karadorđu in tako priznal poraz turške vojske.

Smederevo je bilo dalj časa kulturni in politični center Srbske države in kot tak je doživel mnogo razdejanj. Najhujšo katastrofo pa je doživel leta 1941, ko je prišlo do strahovite eksplozije streliva shranjenega v trdnjavi. Ob tej priliki je bilo ubitih približno 5000 prebivalcev, trdnjava z gradom pa je bila zelo razrušena.

Danes se v Smederevu staro vse bolj umika novemu, mesto dobiva modernejšo obliko ter postaja vse pomembnejše industrijsko središče s čez 40.000 prebivalci. Zaradi lepega položaja mesta sredi naravnih lepot pa postaja tudi turistično pomembno. Okoliški griči so zasajeni z vinsko trto, katero so gojili v teh krajih že v času Rimljanov in Smederevo je znano po dobrem vinu, po »Smederevki« in po odličnem namiznem grozdju. Danes pa postaja znano tudi po industriji — po rudniku in železarni Smederevo, kovinsko predelovalni industriji »Milan Blagojević«, tovarni gradbenih strojev »Fagram« in drugem. V zadnjem času so začeli 7 km izven mesta graditi tudi moderno železarno, ki se bo raztezala na površini 8 hektarov, kjer bodo plavži, topilnice in valjarne. Ena milijarda in dvesto milijonov novih dinarjev bo stala investicija, proizvodnja pa se bo

dvignila od sedanjih 120.000 ton na milijon ton letno. V starih obratih bo ostala le še livarna. V mestu je pet osnovnih šol, gimnazija, ekonomska srednja šola, tehnična srednja šola — metalurški in strojni oddelek, kmetijska šola ter poklicna in dusterska šola. Živahno je tudi kulturno in športno življenje. Smederevo je resnično v polnem razmahu razvoja.

In mi — iz železarskih Jesenic smo bili gostje v tem mestu, gostje prijaznih domačinov, gostje železarne Smederevo. Bili smo edina skupina, ki je bivala v hotelu odprtem komaj dva meseca. Na hrani smo bili v 6 km oddaljenem rekreacijskem centru Železarne, v neposredni bližini Donave skupno z nastopajočimi iz Zenice. Osrednja stavba z restavracijo, vikend hišice z 55 ležišči in pa kopališče s prostori za razne igre je resnično prijetno shajališče za počitek. V razgovoru smo zvedeli, da je center dobro obiskan, o čemer smo se končno tudi sami lahko prepričali, ter da ga dotira tovarna, saj je v njem vse izredno poceni — kosilo ali večerja za člane Železarne le 1 (en) novi dinar. Niso nam pozabili tudi povedati, da imajo take centre že vse jugoslovanske Železarne, razen jeseniške.

Na letošnjem prvem srečanju mladih v Smederevu je sodelovalo osem kulturnih skupin in pa nekateri znani igralci in pevci iz televizijskega ekrana. Na prireditvi v soboto so nastopili mladi iz Zenice, Požarevca, Kumanovca, Vršca in Vranja. Izmed vseh petih je izstopala skupina iz Vršca z dobro izvedenimi in koreografsko dobro postavljenimi »Banatskimi igrami« ter z interpretacijo narodne pesmi. Bili smo enotnih misli, da jih bo težko ogroziti. Poleg tega so naši plesi in pesmi tamkajšnjim ljudem manj poznani in v nasprotju z njihovim miljejskim vplivom. Želeli smo le, da ne rezočarimo gledalcev, organizatorjev ter končno tudi strokovne komisije, saj so vsi veliko pričakovali od nas. Drugi večer smo ob polni dvorani »Svetlosti«, s 600 sedeži, poleg nastopajočih iz Prištine ter domačinov bili na vrsti tudi mi. Skupina iz Prištine je nastopila prva in izvedla svoj program izredno dobro. Potem je napovedovalec napovedal naš nastop, in že je vrisk neumornega Vikija na-

znanil začetek »reja pod lipo« v malem. Živopisane noše, hitro menjavanje korakov in figur živahna polka ter preserni vriski so kmalu zdramili in očitno navdušili gledalce. Pogosti aplavzi so nas še bolj spodbudili, da smo celotni ples zaplesali tako, kot le redko. Za plesom je bila na vrsti zabavna melodija S prijetnim glasom ter ob spremljavi dveh kitar je Marjan Drovc zapel znano »Galoper« v originalni izvedbi. Tudi on je bil deležen spontanega aplavza in vzklikov: »Se, se«. Za zaključek našega nastopa pa je bila na vrsti še slovenska pesem. Marinka Krajnik in Marjana Novak, sicer znani kot zmagovalki ene od oddaj ljubljanske televizije »Pokaži kaj znaš«, sta ob spremljavi ceter zapeli Fensterjevo »Planinsko.« S prijetnim, mehkim glasom in pa kvalitetno izvedbo sta le še doprinesli k našemu nastopu. Sedaj smo še bolj težko čakali odločitve komisije, saj smo upali, da smo med najboljšimi. Veselje ob uspešnem nastopu pa smo izražali tudi na ulici, kjer smo ob prav tako številnih gledalcih peli in plesali.

Ob prvem glasovanju članov strokovne komisije, so kar tri skupine dobile enako število točk: Vršac, Priština in Jesenice. Ko so ponovno obravnavali prednosti in pomanjkljivosti nastopov posameznih skupin, smo ob drugem glasovanju dobili potrebno večino točk za prvo mesto v skupni razvrstitvi pred skupino iz Vršca. Tudi ob ocenjevanju posameznih nastopov smo bili razumljivo med najboljšimi. Bili smo veseli in srečni, saj smo dostojno zastopali slovensko in pa še posebno jeseniško kulturo v močni konkurenci. Oči so nam sijale, bili smo razpoloženi tudi na zaključni zabavi vseh udeležencev. Ni se nam mudilo k počitku, pa čeprav nas je naslednji dan čakala dolga in naporna pot domov. V ponedeljek smo po programu nameravali najkasneje ob 10. uri zapustiti prijazne domačine in pa Smederevo, ki se nam je zdaj zdelo še lepše. Toda naši gostitelji niso nič kaj hoteli slišati o tem. Morali smo si ogledati še stare in nove obrate Železarne, morali smo ostati še na kosilu in le težko smo se končno ob pol treh popoldan ločili od njih. Preživeli smo zares prijetne dneve in tako kot so vsi zatrjevali, se bomo tja vedno radi vrnili. Sklenili smo nova poznanstva, spoznali smo iskrene prijatelje, s katerimi bo ponovno srečanje nekaj prijetnega.

Po enajstih urah vožnje mi, mo Beograda, Zagreba in Ljubljane smo se pozno ponoči vrnili na naše železarske Jesenice in ni nam bilo žal, da bomo morali že po treh urah spanja vstati, saj so nas čakale dolžnosti na delovnih mestih. T. LIPICER

Smederevo

Kultura je človeško življenje in temu moramo dati čim boljše vsebino

V nedeljo, 15. oktobra, je bila v Delavskem domu na Jesenicah letna skupščina Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Skupščine so se poleg delegatov udeležili tudi predstavniki večine šol in predstavnika Hortikulturnega in Turističnega društva. Navzoč je bil tudi član predsedstva sveta ZKPO Slovenije tov. Vižintin. Kot je že v navadi nekaj let, se konference, razen predstavnika občinskega komiteja ZMS, ni udeležil niti en predstavnik družbeno političnih organizacij občine.

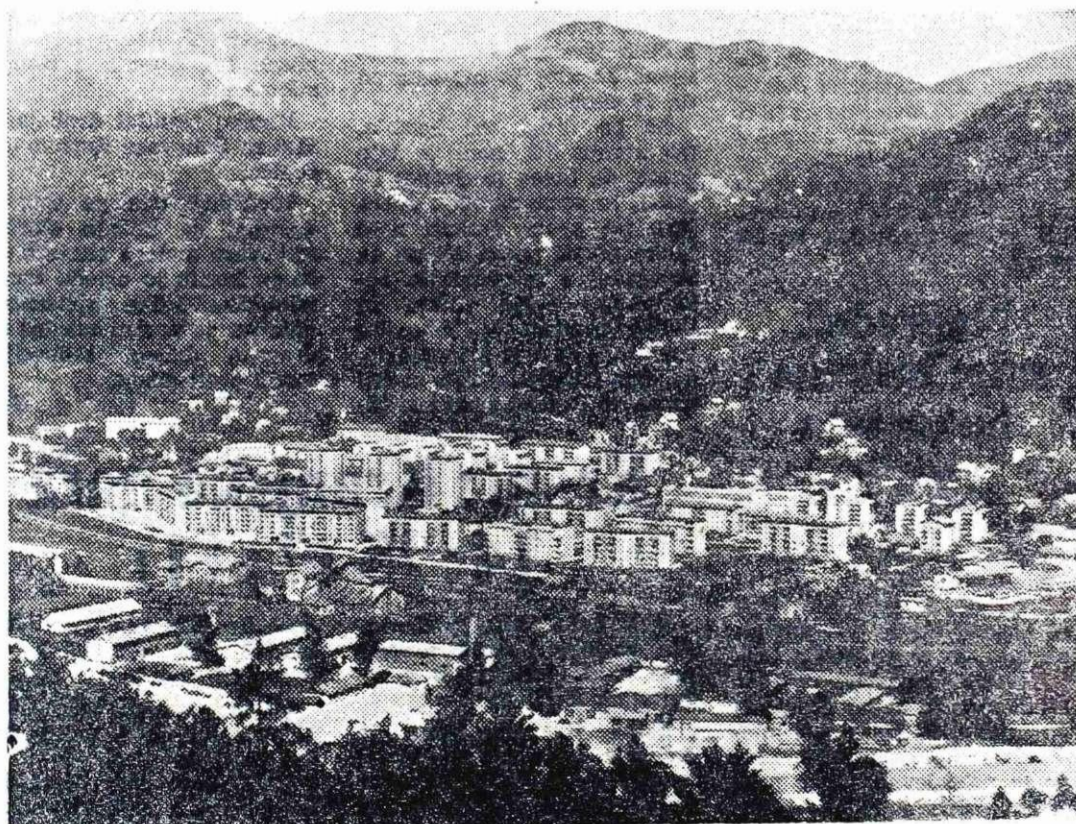
V prvem delu skupščine so delegati in gostje poslušali referat dosedanjega predsednika sveta ZKPO Jesenice

Mladinski ples

O mladinskem plesu, ki ga organizira vsako nedeljo v delavskem domu pri Jelenu občinski komitej ZMS, smo že pisali. Tudi prve ocene so bile ugodne. Toda že na tretjem plesu se je pokazala stara praksa nekaterih posameznikov. Izkazovanje moči, ki se kaže v pitju, v kajenju v dvorani, v prostaškem govorjenju in podobnih junaštvih, je spet skalilo plesni večer. Ne vem, zakaj prireditelj dovoli vstop vinjenim cesebam in kajenje v dvorani? Tokrat so si privoščili še več. V dvorano so prinesli celo manjšo mizo, da so lahko nanjo postavljali steklenice piva, ki so se množile z neverjetno naglico. Seveda pa so prinašalci piva imeli prost vstop.

Lahko se zgodi, da bo zaradi takih posameznikov mladinski ples zopet ukinjen in spet bomo brali na zidovih razne napise in zahteve. Ne vem, zakaj mladinci na to sedaj ne pomislijo in sami ne naredijo red. Vendar nekateri mislijo, da si lahko vse dovolijo, česar ne smejo delati drugeje.

Mira

Po osvoboditvi zgrajeno nasleje na Plavžu, bo po končani komunalni in hortikulturni ureditvi lahko eno najmodernejših v Sloveniji

društvom in zavodom ter družbeno političnim organizacijam. Šele po dopolnitvi s pripombami in dopolnitvami bo svet ZKPO dokončno sprejel program, ki naj bi bil tudi orientacija pri materialnem razvoju kulture v občini in osnova za delitev dohodka med družbo in društvi oziroma zavodi.

Na skupščini so izvolili tudi nov svet ZKPO, ki mu predseduje JOŽA VARL.

Ob koncu skupščine je dosedanji predsednik tov. Čebulj podelil še Čufarjeve nagrade, ki vsebujejo diplomo s Čufarjevim portretom, delo akademskega slikarja Jaka Torkarja in denarno nagrado 500 N din. Nagrado so prejeli: JULKA DOLŽAN za dolgoletno aktivno delo v Svobodi Breznica — Žirovnica, POLDE ULAGA za dolgoletno zborovodsko dejav. in aktivno delo v jeseniški Svobodi in v drugih društvih ter JOŽE TOMAŽIČ za povojno režisersko delo in vzgojo mladih igralcev v amaterskem Čufarjevem gledališču. Vsem nagrajencem iskreno čestita tudi uredništvo naše ga glasila.

Za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše so prispevali

Pionirski odred osnovne šole I. Slovenj Gradec — 60.—; gimnazija Kranj — 600.—; osnovna šola Lucijan Seljak Kranj — 464.—; učenci osnovne šole Trata pri Škofji Loki — 31.—; sindikalna podružnica elektrarne Medvode — 100.—; osnovna šola Skopice p. Krška vas — 23.—.

Do 18. 10. 1967 je bilo zbranih skupno 46.939,65 N din. Za prispevke se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo.

Prispevke nakazujte na žiro račun: 5153-679-2135 ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE, sklad za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše.

PEVKE IN PEVCI POZOR!

V okviru GLASBENE ŠOLE JESENICE bo začel delovati mešani pevski zbor. Zbor bo vodil znani slovenski glasbeni pedagog in dolgoletni zborovodja komornega zbora RTV Ljubljana Milko SKOBRNE. Vabimo vse pevke in pevce, ki želijo sodelovati v osrednjem jeseniškem pevskem zboru, da svoje sodelovanje javijo na tajništvu šole od 23. do 30. t. m. osebno, pismeno ali telefonsko z navedbo svojega naslova.

GLASBENA ŠOLA JESENICE

Uporabniki cest

Od torka, 10. dalje velja na avtobusnem postajališču pred Železarno nov prometni režim, ki je izdelan na principu krožne vožnje. Vsa motorna vozila uvozijo na avtobusno postajo pri Kazini, medtem ko se vključujejo v promet na cesti pri stavbi IBM. Avtobusi za smer proti Kranjski gori bodo stali še vedno na prvem cestišču poleg ceste kot doslej, medtem ko bodo stali avtobusi za smer Ljubljana na notranjem delu parkirnega prostora.

Vsekakor ima krožna vožnja na avtobusni postaji določene prednosti pred starim načinom, saj so s tem manjše možnosti nesreč pri uvozu na avtobusno postajo, po drugi strani pa je povečana nevarnost za potnike, ki se vozijo v smeri proti Ljubljani, saj morajo le-ti pred vozili čez cestišče, da lahko vstopijo v avtobus. Zato je nujno potrebno avtobusno postajališče dokončno urediti, predvsem pa je potrebno čim preje postaviti še eno pokrito postajališče.

Za naše prometne razmere je predvsem značilno zelo hitro povečana gostota prometa na cestah. Samo v zadnjih petih letih se je število motornih vozil na cestah v Sloveniji povečalo v eni minuti od 7 na 13,5, oziroma je v letu 1962 šlo mimo števnege mesta vsakih 8,5 sekund eno vozilo, v letu 1966 pa že vsakih 4,5 sekunde. Temu je vzrok zelo povečano število domačih vozil, v nekaterih letnih obdobjih pa povečan tujski promet. Vzporedno s povečanjem števila motornih vozil pa se je povečalo tudi število voznikov, ki jih je bilo koncem leta 1966 v naši republiki že 267.996.

Zaradi takšnih razmer pa se je seveda povečalo tudi število prometnih nesreč. V letu 1966 je bilo v Sloveniji 10.384 prometnih nesreč, kar je za 22,3% več kot leto prej. Pri prometnih nesrečah je izgubilo življenje 607 oseb, to je za 18,3% več kot leta 1955, 8.162 oseb pa je bilo lažje ali težje telesno poškodovanih, kar prdstavlja nasproti letu 1955 16% povečanje.

Poleg teh nesreč na cestah pa so postaje milice obravnavale v lanskem letu še 11.537 lažjih prometnih nesreč, kar predstavlja skupaj 21.921 registriranih prometnih nesreč, razen tega pa je dosti lažjih prometnih nesreč, ki jih vozniki sploh ne prijavijo.

Tako kot v prejšnjih letih so bili tudi v preteklem letu najpogostejši vzroki prometnih nesreč v neprimerni hitrosti in sicer 2.286. Sledijo: izsiljevanje prednosti, vinjenost, nepazljivost, nenaden prihod pešca pred vozilo, nepravilno prečkanje ceste itd. Med mrtvimi in poškodovanimi je največ voznikov mopedov in motornih koles!

V prvem tromesečju letošnjega leta so v primerjavi z lanskim istim obdobjem narasle prometne nesreče za 39,7%, dočim se je število smrtnih žrtev zmanjšalo za 8,2%, število poškodovanih oseb pa povečalo za 5%.

Podobne prometne razmere, ki veljajo za celotno Slovenijo, so tudi na cestah naše občine. Naglo povečanje prometa registrirajo predvsem na cesti Žirovnica-Rateče. Ob štetju vozil lani je bilo ugotovljeno, da pelje skozi Jesenice vsakih 14 sekund eno vozilo. Vsega skupaj je bilo do konca leta 1966 registriranih v naši občini 1.813 vozil, h katerim moramo prišteti še okrog 800 mopedov, medtem ko je imelo 4.608 občanov vozniški izpit.

Seveda tudi pri nas beležimo porast prometnih nesreč. Leta 1962 jih je bilo 171, lani pa že kar 239, od tega ena s smrtnim izidom, sto pa s telesnimi poškodbami.

Kot najpogostnejše vzroke so ugotovili: neprimerna hitrost — 78, nepredvidnost — 40, nepravilna vožnja po sredini cestišča — 35, nepravilno prehitjevanje — 27, nepravilno prečkanje ceste — 18, izsiljevanje prednosti — 13, itd. S. H.

Telesna kultura

V odbojki prve upravne službe

Pretekli teden je bilo na igrišču Podmežakljo končano medobratno tekmovanje v odbojki. Ker so spremenjena pravila, je letos nastopilo samo 15 obratnih reprezentanc, ki so se pomerile med seboj. Prvo mesto je tako kot lani osvojila ekipa upravnih služb, za katero so igrali: inž. Kunc, Rozman, Svetlin, Veber, Jenko, Rotar in Smolej. Na drugem mestu je ekipa strojnega vzdrževanja, na tretjem elektro vzdrževanja, na četrtem pa ekipa energetskega gospodarstva. Medobratne igre si je ogledalo tudi več gledalcev, ki so navijali za svoja moštva. Tekmovanje je potekalo brez pripomb nastopajočih, te tekme pa se štejejo še v letne igre za letošnje leto. Te dni pa na igrišču Podmežakljo tečejo še medobratna srečanja v malem nogometu. Predvidoma bodo končana prihodnji teden.

P. K.

Prve hokejske tekme na Jesenicah

Zavodu za vzdrževanje športnih objektov je uspelo napraviti kljub nekaterim težavam na igrišču Podmežakljo led. Hokejisti Jesenic že vsak večer trenirajo na ledeni ploskvi. Prva tekma je bila že odigrana v četrtek zvečer. V soboto pa bodo ljubitelji hokeja lahko videli prvo prvenstveno tekmo za alpski pokal. Nasprotnik Jeseničanom bo znano italijansko moštvo Bolzano.

V ponedeljek pa bodo Jeseničani odigrali prijateljsko mednarodno tekmo s češkoslovaškim moštvom SPARTA. Ljubitelji hokeja bodo letos imeli priliko videti mnogo tekem. Cena vstopnic je ista kot v pretekli sezoni, zato si kupone za 50% popust oskrbite pri svojih sindikalnih poverjenikih. Obe tekmi, to je v soboto in ponedeljek, bošta odigrani ob 19. uri.

Jesenice : Kanal 3 : 1

Na igrišču Podmežakljo je bila v nedeljo dopoldan odigrana prvenstvena tekma slovenske odbojcarske lige za moške. Jesenice: Kanal 3:1 (15, 10, —8, 11). Tekmo je pred okoli 200 gledalci dobro sodil Sinkovec iz Ljubljane.

JESENICE: Krevsel, Bajt, Potočnik, Resler, Bogataj, Bergelj, Kavčič, Rozman, Eržen, Šmitek.

Ljubitelji odbojke so v nedeljo spet lahko občudovali svoje igralce, ki so z lepo igro dokazali, da so v zelo

Košarkarji ne mirujejo

Kljub temu, da so prvenstvene tekme v košarki končane, se igralci in igralke še vedno zbirajo na igrišču Podmežakljo in trenirajo. Edini, ki še tekmujejo za točke, so mladinci prvega in drugega moštva, nastopajo pa v gorenjski košarkarski ligi.

V zadnji tekmi je moštvo Jesenice I premagalo Radovljico s 65:49 (23:21). Ekipa Jesenice II pa je premagala Partizan Medvode 72:62 (34:26). Zelo zanimiva tekma pa je bila na sporedu v ne-

deljo popoldan, ko je jeseniško moštvo, sestavljeno iz novih igralcev, premagalo moštvo Tolmina 54:42 (21:20). Ta tekma je bila odigrana na željo igralcev Tolmina, prišla pa je zelo prav, saj so Jeseničani preizkusili novo moštvo, ki nas bo prihodnje leto zastopalo v SKL. Od starih igralcev sta v moštvo ostala samo Vauhnik in Bunderle, ki sta zaigrala v velikem slogu, zelo dobro pa se je izkazal tudi mladi Razinger.

P. K.

Poletno prvenstvo v smučarskih skokih

Na umetni skakalnici za smučarske skoke v Mostecu v Ljubljani, je bilo v nedeljo prvo slovensko poletno prvenstvo v tej disciplini. Skupno je nastopilo 51 mladih smučarjev — skakalcev, ki so se potegovali za naslov poletnih republiških prvakov. Na to tekmovalstvo je žal odšlo premalo skakalcev z Gorenjske. Nastopili pa so tudi skakalci iz sosednje Koroške

iz Zahomca, ki so se zelo lepo uvrstili. Tekmovalci so bili razdeljeni v tri skupine. Pri mlajših mladincih je prvo mesto osvojil Loštrek iz Logatca. Največji uspeh smo Jeseničani imeli pri starejših mladincih, saj je Pagon zasedel prvo mesto in si priboril 186,1 točke s skokoma 34 in 34,5 m. Na petem mestu je naš predstavnik Demšar s 168,9 točke s skokoma 29,5 in 33,5 m.

Izpopolnjevanje hokejskih sodnikov

Iz Penčaha v Avstriji se je v domovino vrnil naš znani hokejski sodnik Boris Čebulj, kjer je bil tri dni na mednarodnem seminarju hokejskih sodnikov. Tega seminarja so se udeležili sodniki Romunije, Madžarske, Italije, ZRN, Avstrije, Rusije ter Jugoslavije. Na posvetu pa ni bilo predstavnikov CSSR in Švice. Na tem sestanku so predvsem obravnavali temo sojenja treh sodnikov na hokejskih tekmah. Tako sojenje sedaj že uvajajo v Rusiji, Švici in v CSSR.

P. K.

Žemva trener državne mladinske reprezentance

Smučarska zveza Slovenije je sprejela sklep, da bo novi trener najboljših slovenskih mladincev — tekačev naš sodelavec Lovro Žemva iz Gorij. To je nedvomno lepo priznanje in zaupanje dolgoletnemu smučarskemu delavcu. Lovro Žemva ima že prvi trening na Pokljuki skupaj z zveznim trenerjem Janezom Kavčičem. To bo zadnji skupni kondicijski trening, naslednji pa je predviden že na snegu.

Napredek mladinskega nogometa

Na nogometnem igrišču Podmežakljo so mladinci Jesenic premagali v prvenstveni tekmi GNL moštvo Kranja z 1:0. Strelec edinega gola je bil Glavič. S prikazano igro so nogometaši že pokazali lepo igro, ki je navdušila maloštevilne gledalce. Trener mladincev je Janez Samar z Javornika. Če bodo naši mladinci še naprej igrali tako lepo in prizadevno, lahko preje kot v dveh letih pričakujemo zopet vrhunski nogomet na Jesenicah.

P. K.

Prva zmaga hokejistov za evropski pokal

Na drsališču DRUŽBA v Sofiji je bila v sredo zvečer odigrana prvenstvena tekma za pokal evropskih prvakov. Moštvo Jesenic je premagalo bolgarskega državnega prvaka Cerveno z 5:3 (3:0, 0:3, 2:0). Strelci golov za Jesenice: Mlakar v 7. in 54. minuti, Pirc v 11. in 51. minuti ter Felc v 14. minuti.

Dvoboj je potekal v zname-

nju enakovrednih nasprotnikov. Domačini so boljše zaigrali v drugi tretjini, tako da je že vse kazalo, da bodo Jeseničani izgubili. V zadnji tretjini pa so vse zamujeno nadoknadili in popolnoma zasluženo zmagali, saj so zaigrali kot prerorejeni, Bolgari pa so postali brezglava četa. Povratna tekma bo 4. novembra na Jesenicah.

Gorenjsko prvenstvo v odbojki

V nedeljo, 15. t. m., je bilo na igrišču TVD Partizana Bled odigrano letošnje prvenstvo Gorenjske v odbojki. Tekmovanja se je udeležilo sedem ekip, in sicer: Ribno, Kropa A, Kropa B, Radovljica, šolsko športno društvo Kovinar Gimnazija Jesenice, TVD Partizan Javornik in ŽIC Jesenice. Tekmovanje je bilo razdeljeno v dve skupini. V prvi skupini so bila štiri moštva, v drugi pa tri.

Kvaliteta iger je bila celo za to prvenstvo precej nizka, saj ni bilo opaziti skoraj pri nobenem moštvu potrebne borbenosti. Najboljši je bil dvoboj med ekipama Radovljice in Kropo A. Sojenje je bilo precej mlačno, premalo odločno, sicer pa nepristransko. Končna uvrstitev: 1. Kropa A, 2. Radovljica, 3. Ribno, 4. Kropa B, 5. Javornik, 6-7. ŽIC Jesenice in ŠSD Kovinar Gimnazija. Mira

Tesna, toda zaslužena zmaga šahistov

V soboto in nedeljo je ekipa šahovskega društva Jesenice vrnila obisk avstrijskim šahistom iz Lienza. V ekipi Lienza je poleg desetih domačih igralcev nastopilo tudi devet članov ASKö Mallestiega iz Finkensteina, naši stari znanci, saj smo z njimi odigrali že 18 dvobojev. Vsekakor je to že velika prednost za ekipo, ki lahko postavi boljše igralce na nižje table, medtem ko smo morali naše moštvo postaviti po kategorijah. Poleg tega pa smo bili z izostankom, bolezen ali služba, nekaterih naših najboljših igralcev že itak okrnjeni. Dvoboj je bil odigran na 19 deskah.

Ze po drugi uri igranja, pri stanju 5:2, nam je bilo jasno, da bomo ta dvoboj izgubili in samo izredno dobra igra na prvih deskah nam lahko ublaži poraz, ali pa da zmagamo z minimalnim rezultatom. Večja rutina in boljše poznavanje šahovske literature nam je pripomoglo, da smo kljub slabemu startu na koncu le premagali kombi-

nirano ekipo naših gostiteljev.

Tehnični rezultati:

Vošpernik : Gallob J. 1:0, Grosek : Bodner 1:0, Saradjen : Ebner 1:0, Simčič : Gallob O. 1:0, Roblek : dr. Hippacher remi, Kaše : Legath remi, Pavlin : Bibitza 1:0, Krničar : Lukasa remi, Jan : Mechler 0:1, Petrič : Geiger 0:1, Pibersnik : Vučič remi, Ljiljak : Uneterweger 1:0, Ivelja : Januscha 0:1, Zupan : Gromm remi, Oblak : Gallob A. remi, Pongrac : Volgger 0:1, Borenovič : Juritsch 1:0, Slivnik : Brandstätter 0:1.

Končni rezultat dvoboja je 11:8 za Šahovsko društvo Jesenice.

Naslednji dan pa smo si ogledali še bližnjo okolico njihovega malega mesteca ter se po kosilu in ogledu znane izletniške točke Spitzkogel, odkoder je prelep razgled na dravsko dolino, zadovoljni vrnili proti domu.

Z.

Kranj : Kranjska gora 14:25 (7:11)

V 7. kolu GRL je Kranjska gora v Kranju premagala ekipo KRANJ B z rezultatom 25:14.

Ekipa Kranjske gore je zmagala brez večjih težav; zmaga pa bi bila lahko še bolj izdatna, če bi igralci Kranjske gore bili bolj odločni in v napadu in v obrambi. Gole za Kranjsko goro so

dosegli: Gazvoda 11, Uderman 7, Svetlin 3, Mlakar 2, Zidan 1 in Lovše 1.

Ekipa Kranjske gore je z 11 točkami na 2. mestu, takoj za Radovljico.

V 8. kolu igra Kranjska gora doma z ekipo Krvavca. Tekma bo v nedeljo ob 10. uri na igrišču Zgornja gora.

-in

Turistična aktivnost v Žirovnici

S svojo čudovito lego in podnebjem je Žirovnica z okolico že v predvojnem času privlačila številne domače in tuje turiste. V letih po osvoboditvi pa je turistično življenje zamrlo. V zadnjem času se je zaradi širokega razvoja turizma v Jugoslaviji ponovno pojavila potreba po organizirani turistični dejavnosti tudi v našem kraju.

Prvi korak k temu je bila ustanovitev Turističnega društva leta 1963, ki je na razne načine (kreditni za ureditev turističnih sob, zunanosti hiš, vrtov, opozorilnih napisov o naših turističnih zanimivostih itd.) skušalo ožviti turistično življenje.

Z ureditvijo recepcije v Žirovnici, ob glavni cesti Jesenice-Ljubljana, je bila dana možnost še večjemu polletu turistične dejavnosti. Recepcija je bila odprta vsak dan od 17-21 ure in uspeh, ki ga je s tem doseglo turistično društvo, je zavidljiv, kar kažejo navedene številke. Skupaj je v mesecu avgustu evidentirano 181 tujih gostov in 259 nočnin in 39 domačih gostov in 140 nočnin. Največ gostov je bilo iz Zahodne Nemčije, Holandije in Velike Britanije, nato sledijo Italija, Avstrija, Francija, Danska, Belgija, ČSSR, ZDA in celo Tanzanija in Južna Afrika.

Društvo razpolaga z 21 privatnimi sobami s 30 prvorazrednimi ležišči in 20 pomožnimi. V bližnji bodočnosti se bo to število ležišč povečalo na najmanj 100.

Poleg prehodnih nočitev je bilo presenetljivo število gostov z daljšim bivanjem v našem kraju, za kar so veliko pripomogla dobro urejena in preskrbljena privatna gostišča Angele Mencinger na Selu. Noč Amalije v Vrbi in gostišča Pod Stolom v Mostah, ki dajejo gostom celodnevne oskrbe s prvostni-

mi kuhinjami in po zmernih cenah. Tudi nekateri člani društva, ki oddajajo turistične sobe nudijo gostom celodnevno oskrbo ali pa jim dajo na razpolago kuhinje, kjer si gostje lahko sami kuhajo.

Gostje, ki so nočevali in bivali pri nas, so bili zelo navdušeni nad lepoto in zanimivostmi našega kraja. Pristnost in domačnost naših ljudi jih je navdušila in izrazilo željo, da se še povrnejo k nam s svojimi znanci in prijatelji. Čudili so se zakaj ne najdejo v svojih krajih nobene prave reklame, napotkov in informacij za Slovenijo. Neki Dunajčan je celo izjavil, da je dobil na Dunaju le propekt za Dobro in Opatijo in mu ni bilo razumljivo zakaj tako čudovitih krajev bolje ne približamo turistom. To je izjavil gost okrog 500 km oddaljen od nas. Turisti se pritožujejo še nad slabimi cestami in s še premalo označenimi turističnimi zanimivostmi.

Precej gostov je izrazilo željo za shrambo avtomobila, neki Anglež je celo zaradi tega zapustil Žirovnico.

Društvo je že v letu 1965 skušalo urediti avtocamp v Završnici, vendar do odobritve odgovornih organov ni prišlo, čeprav je bila medtem izdana lokacijska odločba za postavitev brunarice. Najnujnejše stroške je društvo krilo iz prejete članarine, iz prispevka občinske skupščine oz. krajevnih skupnosti, Turistične zveze Slove-

nije in podpore elektrarne Moste.

Ob koncu sestavka želimo Turističnemu društvu mnogo uspeha pri izvedbi zamišljenih ciljev s pomočjo delovnega članstva in krajevnih skupnosti. S tem delom bomo dali našemu lepemu kraju možnost turističnega razvoja. BD

Križe B : Jesenice 13 : 32

Na igrišču v Križah je bila v nedeljo dopoldan odigrana prvenstvena tekma gorenjske lige v rokometu. Jeseničani so na tujem igrišču premagali tamkajšnje moštvo Križe B z 32:13 (19:6). Po dveh zaporednih zmagah končno lahko zapišemo, da se je naša četa znašla in igra vedno lepši rokomet. Prebrodili so težko krizo, ki jih je v začetku stalno spremljala. Naše moštvo se trenutno nahaja na šestem mestu na lestvici s šestimi točkami ter razliko v

golih 128:117. K tej ponovni zmagi našim igralcem čestitamo.

Redna vadba vseh oddelkov

Eno najštevilnejših društev v občini TVD Partizan Jesenice je zopet pričelo z rednimi vadbami vseh oddelkov. Vaje vodijo znani vodniki že iz preteklih let. Vsi treningi pa bodo zvečer od 17.30 do 21.30 ure. Da ne bi prišlo slučajno do kakega zastoja v vadbi, so določili dneve treningov. V torkih in četrkih

vih sedmih deskah. V drugem kolu pa je bil nasprotnik ŠD Kranj, proti kateremu smo izgubili s 5,5:2,5. Od naših je zabeležil uspeh Zorman Viniko proti Berčiču, medtem ko so inž. Begeš, Modre in Martinuč remizirali. S tem so se kranjčani krepko oddolžili za zadnji poraz. Mogoče je krivo za poraz tudi to, da sekcija nima igralnih ur, ob katerih bi lahko vadili.

Ob zaključku je bil izveden brzopotezni turnir. Zmagovalec je inž. Noč pred Zupanom in Koblarjem.

Zupan

bodo na sporedu vaje za ženske, v sredah in petkih pa za moške.

Upravni odbor TVD Partizan prosi in vabi starše, da svoje otroke napotijo v dom Partizana. V tečaju se lahko vpišejo cicibani, pionirji in pionirke, mladinci in mladinke ter člani in članice. P. K.

Partizanski humor

HOTEL »PREPIH«

V Črmošnjicah so adaptirali veliko staro stavbo za etapna prenočišča za mnoge ekipe ali posamezne partizane, ki so bili na poti skozi vas. Prenočišče je bilo v začetku skoraj brez šip, zato sem ga »krstil« za »Hotel prepih«. Na obupno jezo »ravnatelja« hotela se je to ime razširilo vsepovsod in vsak, ki je prišel v Črmošnjice, je vprašal najprej, kje je hotel »Prepih«, misleč, da se res tako imenuje.

Iz športnega dneva učencev in dijakov PIŠ in TSS

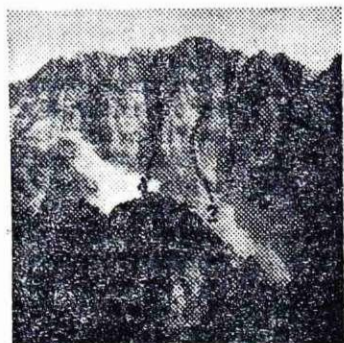
Uspešen plezalni tabor alpinističnega odseka Martuljek v Trenti

Alpinistični odsek PD Martuljek je bil ustanovljen šele v letošnjem letu, vendar ga lahko prištejemo med najaktivnejše v Sloveniji. Po sedanjem stanju ima 5 članov in 5 pripravnikov, ki so vsi aktivni, načelnik odseka je mladi alpinist — železar Anton Oman. Najuspešnejši alpinist v odseku je v letošnjem letu izredno sposobni Jože Oman, zaposlen v naši Železarni.

Člani odseka so v letošnjem letu opravili več zelo težkih plezalnih vzponov v domačih in tujih gorah. Anton Oman se je udeležil tabora PZS v Švici, skupina Walliških Alp. Jože Oman in Krušič sta preplezala šest zelo težkih sten in stolpov v italijanskih Dolomitih. Tudi po številu in kvaliteti prvenstvenih plezalnih vzponov je AO Martuljek med prvimi. Letos so opravili kar 12 novih plezalnih vzponov in sicer: zahodno steno Prisojnika —

pozimi, vzhodno steno Spodnjega Rokava, dve smeri v severni steni Malega Oltarja, severovzhodna stena Trentskega Pelca, štiri smeri v Lepem Špičju.

V dneh od 30. septembra do 2. oktobra je AL Martuljek organiziral zelo uspešen

Severno ostenje Špičja

- 1 — smer po vzhodnem steburu
- 2 — smer po zajedu
- 3 — Kaminska smer

tridnevni plezalni tabor pod Lepim Špičjem v Trenti. Izhodišče za vzpone so imeli v zapuščenih sirarnici na planini v Plazeh. Tabora se je udeležilo skupaj 11 gornikov, od tega pet članov, štirje pripravniki in dva alpinista kot gosta.

Dne 30. septembra sta izvedli dve navezi (Bernard, Zupan, Jerovšek, Oman A., Vrhovnik) grebensko prečenje Lepega Špičja od vzhoda do zahoda z vzponom po severnem grebenu (II) in novo sestopno smer po severni steni v zahodnem delu (težavno).

Prvenstveno smer v severni steni Lepega Špičja po steburu vzhodno od centralne smeri so plezali (30. 9.) Jože Oman, Viktor Langus in Janez Krušič. Višina stebra ca 450 m. Čas plezanja 6 ur. Težavnost III, in IV., 20 metrska žmula v steburu V.

Novo Kaminsko smer v severni steni Lepega Špičja

so preplezali (30. 9.) Robič, Nečimer in Matija Oman. Višina stene 450 m, čas plezanja 3 ure in pol, težavnost III, plati IV.

Dne 1. oktobra sta plezala novo direktno smer po zajedu v severni steni Lepega Špičja — zapadno od centralne smeri Jože Oman in Janez Krušič. Višina stene 500 m, čas plezanja 6 ur, težavnost v spodnji polovici III, zajeda ca 250 m V+.

Istega dne so plezali severno rebro v zahodni steni Vogla Anton in Matija Oman, Vrhovnik in Jerovšek. Čas plezanja 3 ure, težavnost III.

Severno steno Vogla levo ob grapi so v novi smeri preplezali (1. 10.) Robič, Nečimer in Zupan. Čas plezanja 2 uri, težavnost II, skok v grapi IV. Obe zadnji navezi sta nato izvedli še celotno prečenje Vogla s sestopom po severnem grebenu (II).

Dne 2. oktobra so organizirali malo plezalno šolo v pečevju nad planino v Plazeh. O saniteti alpinista in vozlih (praktično) je predaval Jože Bernard, o plezalni opremi Krušič, o tehnikah plezanja in varovanja pa so instruirali

pripravnike vsi člani.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je krilo stroške prevoza matično društvo, stroške prehrane in zamujene dneve pa vsak udeleženec sam. Tako so bili izdatki tabora minimalni. Bilanca štiri nove plezalne smeri, ena sestopna nova smer, skupaj pa 20 plezalnih vzponov je za časovno tako kratek tabor zelo dobra. S tem so poleg Tržičanov, ki so tam izvedli več novih vzponov leta 1949, letos člani AO Martuljek plezalno temeljito obdelali severno ostenje Lepega Špičja in Vogla.

AO Martuljek bo organiziral še v letošnjem letu predavanja za širšo planinsko javnost ter zimsko plezalno šolo s predavanji za člane in pripravnike.

Za nadaljnji še uspešnejši razvoj jim manjka finančnih sredstev in plezalne opreme računajo pa, da bodo s pomočjo komisije za alpinizem pri PZS, s pomočjo matičnega društva, predvsem pa z osebnim finančnim doprinosom tudi ta problem ugodno rešili. Janez Krušič

Kaj bodo gledali v kinu

KINO RADIO

21. in 22. oktobra italijanski barvni CS film CESAR

ZAHVALA

Po boleči izgubi, ki nas je prizadela s smrtjo dragega očeta strica, deda in tasta **SKRLJ FRANCETA**

se zahvaljujemo vsem, ki so mu v zadnjih trenutkih sočutno in z razumevanjem lajšali bolečine.

Posebna zahvala velja primariju dr. Brandstetterju, dr. Vidaliju, dr. Pogačniku in strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice.

Iskrena zahvala tov. Perku, tov. Lotriču in tov. Varlu za tople poslovilne besede pred delavskim domom in pred odprtim grobom kot tudi združenemu pevskemu zboru Svobode Jesenice, martinarjev in upokojencev, srednješolskemu pevskemu zboru in godbi Svoboda Jesenice, ki so se s pesmijo poslovili od nje.

Prav tako se zahvaljujemo darovalcem vencev in vozniškom osebnih avtomobilov, ki so dragega pokojnika spremili k zadnjem počitku.

Hvala tudi vsem, ki so nam ustno in pismeno izrazili sožalje.

Topla zahvala DPD Svobodi Jesenice, ki je organizirala pogrebne svečanosti v delavškem domu in na pokopališču, prav tako pa tudi častni straži ob pokojnikovi krsti.

Zalujoči: hčerka in sin z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru upravnih služb se najlepše zahvaljujem za brezplačni oddih na morju.

Marija Sest

PROTI PIRATOM, ob 17. in 19. uri.

23. oktobra nem. jug. barvni CS film OLD SHATTERHAND, ob 17. in 19. uri.

24. in 25. oktobra angleški barvni film NA POMOČ, ob 17. in 19. uri.

26. oktobra nem. jug. barvni CS film LABIRINT SMRTI, ob 17. in 19. uri.

27. oktobra nemški film VANINA, VANINI, ob 17. in 19. uri.

28. oktobra nem. jug. barvni film GROF BOBI, STRAH DIVJEGA ZAPADA, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

21. in 22. oktobra angleški barvni film NA POMOČ, ob 18. in 20. uri

23. in 24. oktobra italijanski barvni CS film CESAR PROTI PIRATOM, ob 18. in 20. uri.

25. oktobra nem. jug. barvni CS film LABIRINT SMRTI, ob 18. in 20. uri.

26. in 27. oktobra italijanski film POTEPENKA RAGOZZOLA, ob 18. in 20. uri.

28. oktobra nemški film POLICIJSKA POSTAJA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

21. oktobra angl. franc. film VESELI MUŠKETIR.

22. oktobra nem. jug. barvni film KOMISAR X.

26. oktobra italijanski barvni CS film CESAR PROTI PIRATOM.

28. oktobra italijanski film POTEPENKA RAGAZZOLA.

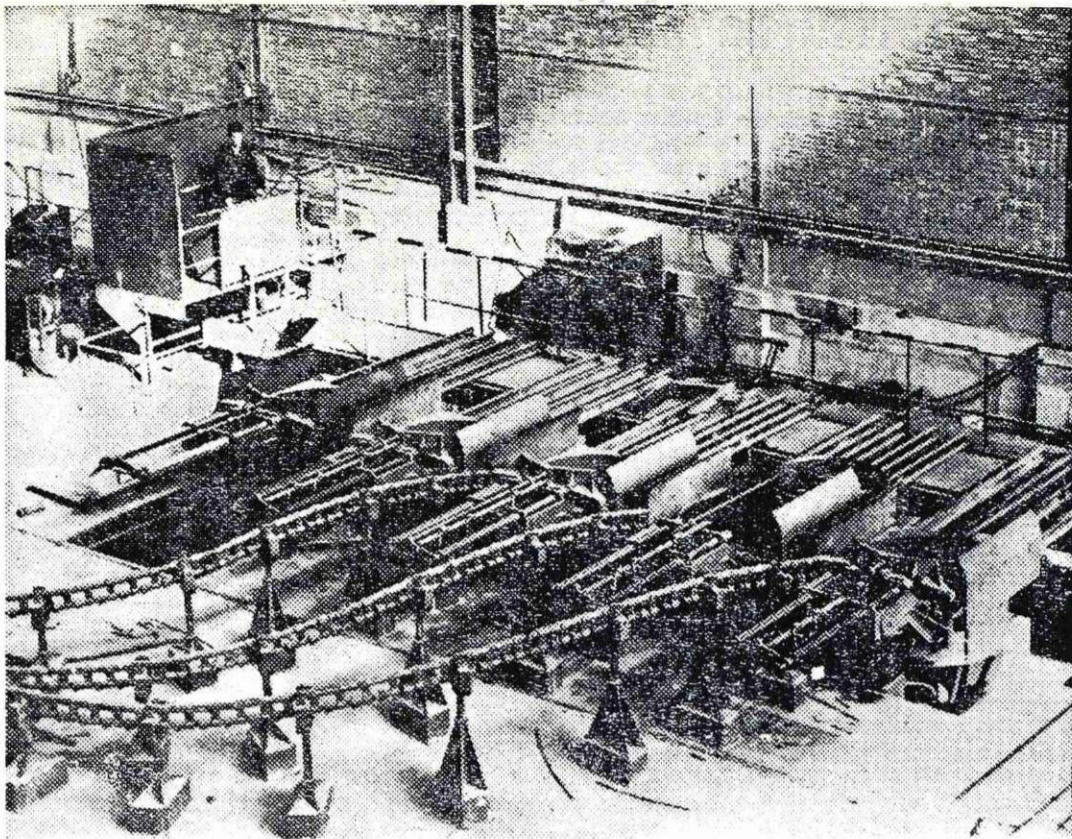
Kino KRANJSKA GORA

21. oktobra franc. italijanski barvni CS film ANGELIKA, ČUDOVITA LJUBIMKA.

22. oktobra italijanski film POTEPENKA RAGAZZOLA.

26. oktobra angleški barvni film NA POMOČ.

27. in 28. oktobra italijanski barvni CS film CESAR PROTI PIRATOM.

Navijalci žice v novi valjarni žice na Belj

AVSTRALIJA — Na enem izmed največjih in najkvalitetnejših nahajališč železove rude v Avstraliji, Mount Newmanu, so letos pričeli z gradnjo potrebnih naprav. Zaloge železove rude, ki vsebuje prek 60 % železa, cenijo

na okoli 1 milijardo ton. Za izgradnjo potrebnih naprav skupaj z ustreznim pristaniščem bodo porabili 200 milijonov dolarjev.

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije železarne Jesenice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem je bil deležen v času mojega bolovanja.

Jože Čebašek
strojne delavnice

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru upravnih služb, uslužbencem gospodarsko-računskega sektorja, oddelka za obračun osebnih dohodkov ter obrata plavž in delavcem tehtnice DE Javornik I se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Ela Meznarc
DE Javornik I

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije Železarne se najlepše zahvaljujem za brezplačni oddih na morju.

France Kavčič
Javornik I

ŽELEZAR

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, Železarna Jesenice. Telefon nt. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Stari avtomobili kot vložki za jeklarske peči

Vedno hitrejši razvoj motorizacije spremlja tudi problem ponovne uporabe izrabljenih avtomobilov. To velja predvsem za ZDA, pa tudi v nekaterih zahodnoevropskih državah se vedno bolj sprašujejo, kam z izrabljenimi in neuporabnimi avtomobili. Ročno razdiranje takšnih avtomobilov se zaradi visokih mezd, kljub prodaji nekaterih še uporabnih delov, v glavnem ne izplača.

Pokopališča izrabljenih avtomobilov so vedno večja. Na Švedskem so poskušali reševati ta problem celo tako, da so potapljali te avtomobile v morje. Tudi za utrjevanje morske obale so že uporabili stare avtomobile. Vendar realno gledano, te rešitve ne predstavljajo pravega izhoda, ker je logično, da je potrebno stare avtomobile vrniti ponovno industriji kot na ta ali oni način pripravljeno surovino.

V Zahodni Nemčiji računajo življenjsko dobo avtomobila na deset let. V letu 1964 je bilo v tej

državi izrabljenih avtomobilov okoli 380.000. Računajo, da bo do leta 1970 naraslo to število na okoli 1,1 milijona. Do zdaj so v Zahodni Nemčiji pri teh avtomobilih najprej odstranili motorni blok, akumulator, sedeže in kolesa. Preostalo karoserijo pa potem na velikih hidravličnih stiskalnicah stiskali v velike pakete. Ta način pa zahteva precej ročnega dela in se tudi v Zahodni Nemčiji vedno manj izplača.

Kvaliteta takšnih avtomobilskih paketov zaradi primesi nezaželenih kovin kot sta baker in kositer in nekovinskih nečistoč ni najboljša. Poskusno pretaljevanje takšnih paketov v električnih pečeh je pokazalo, da vsebujejo okoli 1,4 % bakra in 0,2 % kositra. Poleg tega se giblje količina nekovinskih primesi v takšnih paketih okoli 20 %. Končno so takšni paketi, ki so zelo stisnjeni, zaradi majhne površine tudi neprimerni za uporabo v večjih količinah za vložek, ker znižujejo storitev peči.

Iz vseh teh razlogov tako kvaliteto vložka jeklarne lahko uporabijo le v omejenih količinah.

V ZDA, kjer je problem stroškov za mezde pri prej opisani proizvodnji paketov še večji kot v Zahodni Nemčiji, so v zadnjih letih razvili nov način priprave starih avtomobilov za vložek v jeklarskih pečeh. Zgradili so novo napravo, v kate-

ri razrežejo avtomobile v majhne kose. S pomočjo magnetov potem izločijo nekovinske dele in ostale kovine, ki se nahajajo primesane med zrezanimi deli. Na ta način odstranijo vse nezaželjene primesi in povečajo možnost uporabe teh zrezanih delov kot vložek za jeklarske peči.

Prvo takšno napravo so zgradili leta 1958 v Houstonu v severnoameriški državi Texas. Ob koncu leta 1966 je obratovalo v ZDA že 32 takšnih naprav, medtem ko jih je bilo 18 v gradnji. Njihova letna zmogljivost se giblje med 20.000 in 300.000 tonami predelanih avtomobilov na leto. Gradnja takšne velike naprave stane okoli 3 milijone dolarjev.

Osnovni problem, ki se je pojavil med obratovanjem teh naprav in obstaja še danes, je dovažanje izrabljenih avtomobilov do same naprave. Naprava, ki proizvede na mesec 25.000 ton vložka, porabi dnevno okoli tisoč avtomobilov. Najboljšo rešitev so dobili v tem, da stare avtomobile na zbirališču zaradi zmanjšanja njihove prostornine najprej nekoliko stisnejo in potem z velikimi tovnimi avtomobili prepeljejo na kraj končne predelave.

Na takšen način predelane avtomobile uporabljajo največ kot vložek za velike električne peči.

K.